

Dziennik Urzędowy C 254 E

Unii Europejskiej

Tom 51

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

7 października 2008

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści	Strona
	III <i>Akty przygotowawcze</i>	
	RADA	
2008/C 254 E/01	Wspólne stanowisko (WE) nr 21/2008 z dnia 19 maja 2008 r. przyjęte przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów ⁽¹⁾	1
2008/C 254 E/02	Wspólne stanowisko (WE) nr 22/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. przyjęte przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opłat lotniskowych ⁽¹⁾	18
2008/C 254 E/03	Wspólne stanowisko (WE) nr 23/2008 z dnia 15 września 2008 r. przyjęte przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/88/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy	26
2008/C 254 E/04	Wspólne stanowisko (WE) nr 24/2008 z dnia 15 września 2008 r. przyjęte przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pracy tymczasowej	36

Nota do czytelnika (patrz: wewnętrzna tylna strona okładki)

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

III

(Akty przygotowawcze)

RADA

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) nr 21/2008

przyjęte przez Radę dnia 19 maja 2008 r.

w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/.../WE z dnia ... ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2008/C 254 E/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 175 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z decyzją nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiającej szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego ⁽⁴⁾ niniejsza dyrektywa ustanawia należy ustanowić wspólne ramy prawne dla osiągnięcia zrównoważonego stosowania pestycydów.
- (2) Niniejsza dyrektywa powinna mieć obecnie zastosowanie do pestycydów, które są środkami ochrony roślin. Przewidziane jest jednak rozszerzenie w przyszłości zakresu zastosowania niniejszej dyrektywy o produkty biobójcze.
- (3) Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie powinny mieć charakter uzupełniający i nie powinny wpływać na środki przewidziane w innych powiązanych przepisach prawnych Wspólnoty, w szczególności w dyrektywie Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa ⁽⁵⁾, dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony

siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory ⁽⁶⁾, dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ⁽⁷⁾, rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni ⁽⁸⁾ oraz rozporządzeniu Rady (WE) nr .../... z dnia ... w sprawie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin ⁽⁹⁾. Te środki nie powinny również stanowić uszczerbku dla środków podejmowanych dobrowolnie w kontekście rozporządzeń dotyczących funduszy strukturalnych lub zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) ⁽¹⁰⁾.

- (4)
- (4) By ułatwić wprowadzanie niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie powinny zastosować krajowe plany działania mające na celu ustalenie wartości docelowych, miar i harmonogramów zmierzających do zmniejszenia zagrożenia związanego ze stosowaniem pestycydów i wpływu ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko oraz zachęcanie do opracowania i stosowania integrowanej ochrony roślin i alternatywnych podejść lub technik mających na celu zmniejszenie zależności od stosowania pestycydów. Krajowe plany działania mogą być skoordynowane z planami wdrożenia zgodnymi z innymi stosowanymi przepisami prawnymi Wspólnoty i posłużyć do zgrupowania celów, jakie mają zostać osiągnięte zgodnie z innymi przepisami prawnymi Wspólnoty odnoszącymi się do pestycydów.

⁽¹⁾ Dz.U. C 161 z 13.7.2007, str. 48.⁽²⁾ Dz.U. C 146 z 30.6.2007, str. 48.⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2007 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) wspólne stanowisko Rady z dnia 19 maja 2008 r. i decyzja Rady ... (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).⁽⁴⁾ Dz.U. L 242 z 10.9.2002, str. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. L 103 z 25.4.1979, str. 1.⁽⁶⁾ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7.⁽⁷⁾ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1.⁽⁸⁾ Dz.U. L 70 z 16.3.2005, str. 1.⁽⁹⁾ Dz.U. L ...⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 277 z 21.10.2005, str. 1.

- (5) Wymiana informacji dotyczących celów i działań państw członkowskich, ustalonych w ramach krajowych planów działania, jest bardzo ważnym elementem realizacji celów niniejszej dyrektywy. Zasadne jest więc żądanie, by państwa członkowskie składały Komisji i innym państwom członkowskim regularne sprawozdania, w szczególności na temat wprowadzania krajowych planów działania i swoich doświadczeń.
- (6) W celu przygotowania i modyfikacji krajowych planów działania zasadne jest zapewnienie stosowania dyrektywy 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska ⁽¹⁾.
- (7) Jest kwestią zasadniczą, by państwa członkowskie stworzyły systemy szkoleń, zarówno początkowych, jak i uzupełniających, dla dystrybutorów, doradców i profesjonalnych użytkowników pestycydów oraz systemy certyfikacji, by osoby, które stosują lub będą stosować pestycydy były w pełni świadome potencjalnych zagrożeń dla zdrowia ludzi i dla środowiska oraz odpowiednich środków mających na celu zmniejszenie tych zagrożeń w możliwie największym stopniu. Działania szkoleniowe dla użytkowników profesjonalnych mogą być skoordynowane z działaniami zorganizowanymi w ramach rozporządzenia (WE) nr 1698/2005.
- (8) Sprzedaż pestycydów, w tym sprzedaż internetowa, stanowi istotny element łańcucha dystrybucji, w związku z którym należy w chwili sprzedaży udzielić użytkownikowi końcowemu, zwłaszcza profesjonalnemu, konkretnych porad dotyczących zasad bezpieczeństwa dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Użytkownikom nieprofesjonalnym, którzy zasadniczo nie posiadają takiego samego wykształcenia i przygotowania, należy udzielać zaleceń, zwłaszcza dotyczących bezpiecznego obchodzenia się z pestycydami i ich składowania, a także utylizacji opakowań.
- (9) Ze względu na ewentualne zagrożenia wynikające ze stosowania pestycydów opinia publiczna powinna być lepiej informowana o ogólnych skutkach stosowania pestycydów poprzez kampanie podnoszenia świadomości, informacje przekazywane przez sprzedawców detalicznych i inne odpowiednie środki.
- (10) W zakresie, w jakim praca z pestycydami i stosowanie pestycydów wymaga określenia minimalnych wymagań dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy obejmujących zagrożenia wynikające z ekspozycji pracowników na takie produkty, jak również ogólnych i szczególnych środków mających na celu zmniejszenie takich zagrożeń, środki te są objęte dyrektywą Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy ⁽²⁾ i dyrektywą 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych i mutagenów podczas pracy ⁽³⁾.
- (11) Ponieważ dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn ⁽⁴⁾ będzie zawierać przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu sprzętu do aplikacji pestycydów zapewniające, że spełnione są wymogi środowiskowe, zasadne jest — w celu minimalizacji niekorzystnego wpływu pestycydów na zdrowie ludzi i środowisko spowodowanego przez taki sprzęt — stworzenie systemów regularnej kontroli technicznej będącego w użyciu sprzętu do aplikacji pestycydów. Państwa członkowskie powinny opisać w swoich krajowych planach działania, w jaki sposób zagwarantują spełnienie tych wymogów.
- (12) Opryski pestycydami z powietrza potencjalnie mogą mieć znaczący, negatywny wpływ na zdrowie ludzi i na środowisko, w szczególności wskutek znoszenia cieczy roboczej. Z uwagi na powyższe, opryski z powietrza powinny być zabronione, a odstępstwa powinny być możliwe jeśli przynosi to wyraźne korzyści polegające na zmniejszeniu wpływu na zdrowie ludzi i środowisko w porównaniu do innych metod opryskiwania lub w przypadku braku wykonalnych metod alternatywnych.
- (13) Środowisko wodne jest szczególnie wrażliwe na pestycydy. Stąd konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na to, aby unikać zanieczyszczeń wód powierzchniowych i wód podziemnych przez podejmowanie odpowiednich środków, takich jak ustalanie stref buforowych i ochronnych lub sadzenie żywopłotów wzdłuż cieków wodnych tak, aby ograniczyć ekspozycję wód na znoszenie cieczy roboczej, przesiąkanie i spływanie. Wymiary stref buforowych powinny zależeć w szczególności od charakterystyki gleby, właściwości pestycydu, jak również charakterystyki rolniczej danych obszarów. Stosowanie pestycydów na obszarach ujęć wody pitnej, w obrębie lub wzdłuż szlaków transportowych, jak np. w przypadku linii kolejowych, na powierzchniach uszczelnionych lub wysoce przepuszczalnych, może prowadzić do większego zagrożenia skażeniem środowiska wodnego. Na takich obszarach stosowanie pestycydów należy zatem ograniczyć w możliwie największym stopniu lub, o ile to stosowne, wyeliminować.
- (14) Stosowanie pestycydów może być szczególnie niebezpieczne na obszarach bardzo wrażliwych, takich jak np. obszary chronione w ramach programu Natura 2000 zgodnie z dyrektywą 79/409/EWG i dyrektywą 92/43/EWG. W innych miejscach, takich jak parki publiczne, tereny sportowe czy place zabaw dla dzieci, zagrożenie związane z ekspozycją na pestycydy ogółu ludności jest wysokie. Stosowanie pestycydów na tych obszarach powinno zatem zostać zakazane lub ograniczone, lub powinno się zminimalizować wynikające z niego zagrożenia.
- (15) Zwłaszcza przy obchodzeniu się z pestycydami, w tym przy składowaniu, rozcieńczaniu i mieszaniu pestycydów oraz czyszczeniu sprzętu do aplikacji pestycydów po użyciu, a także podczas odzyskiwania i utylizacji mieszanek pozostałych w zbiorniku, pustych opakowań i pozostałości pestycydów może łatwo dojść do niepożądanego narażenia ludzi i środowiska. Wskazane jest zatem określenie szczególnych środków regulujących te

⁽¹⁾ Dz.U. L 156 z 25.6.2003, str. 17.

⁽²⁾ Dz.U. L 131 z 5.5.1998, str. 11.

⁽³⁾ Dz.U. L 158 z 30.4.2004, str. 50. Wersja poprawiona w Dz.U. L 229 z 29.6.2004, str. 23.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 157 z 9.6.2006, str. 24.

- działania jako środków uzupełniających środki przewidziane w dyrektywie 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów ⁽¹⁾ i dyrektywie Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych ⁽²⁾. Środki te powinny również obejmować użytkowników nieprofesjonalnych, ponieważ bardzo prawdopodobne jest, że ta grupa użytkowników będzie niewłaściwie obchodzić się z pestycydami wskutek braku wiedzy.
- (16) Stosowanie ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin oraz wytycznych w zakresie integrowanej ochrony roślin dla poszczególnych upraw i sektorów przez wszystkich rolników doprowadziłoby do bardziej ukierunkowanego stosowania wszystkich dostępnych metod zwalczania szkodników, w tym pestycydów. Przyczynia się ono zatem do dalszego zmniejszania zagrożeń dla zdrowia ludzi i dla środowiska oraz do zmniejszania zależności od stosowania pestycydów. Państwa członkowskie powinny działać na rzecz rolnictwa o niskim zużyciu pestycydów, w szczególności na rzecz integrowanej ochrony roślin, oraz stworzyć niezbędne warunki i środki umożliwiające wprowadzenie technik integrowanej ochrony roślin.
- (17) Ponieważ na podstawie rozporządzenia (WE) nr .../... oraz niniejszej dyrektywy, wprowadzenie w życie zasad integrowanej ochrony roślin jest obowiązkowe, a zasada pomocniczości ma zastosowanie do sposobu ich wprowadzania w życie, państwa członkowskie powinny opisać w krajowych planach działania, w jaki sposób zapewniają wprowadzanie w życie zasad integrowanej ochrony roślin.
- (18) Konieczny jest pomiar postępów osiągniętych w zakresie zmniejszenia zagrożeń i negatywnego wpływu stosowania pestycydów na zdrowie ludzi i na środowisko. Właściwym środkiem do tego celu są zharmonizowane wskaźniki zagrożenia, które zostaną ustanowione na poziomie Wspólnoty. Państwa członkowskie powinny posługiwać się tymi wskaźnikami do celów zarządzania zagrożeniem na poziomie krajowym oraz do celów sprawozdawczości, zaś Komisja powinna obliczać wskaźniki w celu oceny postępów na poziomie Wspólnoty. Należy wykorzystywać dane statystyczne zebrane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr .../... z dnia ... o wprowadzaniu do obrotu środków ochrony roślin ⁽³⁾. Poza ujednoliconymi wspólnymi wskaźnikami należy umożliwić państwom członkowskim stosowanie wskaźników krajowych.
- (19) Państwa członkowskie powinny określić zasady karania za naruszanie przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i zapewnić ich wdrożenie. Kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
- (20) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ochrona zdrowia ludzi i środowiska przed ewentualnymi zagrożeniami związanymi ze stosowaniem pestycydów, nie może być osiągnięty w stopniu wystarczającym przez państwa członkowskie i w związku z tym, można go lepiej osiągnąć na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (21) Niniejsza dyrektywa uwzględnia prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w szczególności w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności ma ona na celu wspieranie włączenia do polityki wspólnotowej wysokiego poziomu ochrony środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, określoną w art. 37 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (22) Środki konieczne do wdrożenia niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽⁴⁾.
- (23) W szczególności, Komisji należy przyznać uprawnienia do sporządzania i aktualizacji załączników do niniejszej dyrektywy. W związku z tym, że środki te mają charakter ogólny i ich celem jest zmiana innych niż istotne elementów niniejszej dyrektywy, między innymi poprzez jej uzupełnienie nowymi elementami innymi niż istotne, muszą one zostać przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą określoną w art. 5a decyzji 1999/468/WE.
- (24) Zgodnie z pkt. 34 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽⁵⁾, zachęca się państwa członkowskie do sporządzania, dla ich własnych celów i w interesie Wspólnoty, własnych tabel, które w możliwie najszerszym zakresie odzwierciedlają korelację pomiędzy niniejszą dyrektywą a środkami transpozycji, oraz do podania ich do publicznej wiadomości,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustala ramy dla osiągnięcia zrównoważonego stosowania pestycydów poprzez zmniejszenie zagrożenia związanego ze stosowaniem pestycydów i wpływu ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko, a także poprzez zachęcanie do stosowania integrowanej ochrony roślin oraz alternatywnych podejść i technik.

⁽¹⁾ Dz.U. L 114 z 27.4.2006, str. 9.

⁽²⁾ Dz.U. L 377 z 31.12.1991, str. 20.

⁽³⁾ Dz.U. L ...

⁽⁴⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 321 z 31.12.2003, str. 1.

Artykuł 2

Zakres zastosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do pestycydów będących środkami ochrony roślin zdefiniowanymi w art. 3 pkt 9 lit. a.
2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie bez uszczerbku dla innych stosownych przepisów wspólnotowych.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „użytkownik profesjonalny” oznacza każdą osobę, która stosuje pestycydy w toku swej działalności zawodowej, w tym operatorów, techników, pracowników, osoby samozatrudnione, zarówno w sektorze rolnym, jak i innych sektorach;
- 2) „dystrybutor” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za udostępnianie pestycydu na rynku, w tym hurtownie, placówki sprzedaży detalicznej, sprzedawców i dostawców;
- 3) „doradca” oznacza każdą osobę, która w kontekście pracy zawodowej lub usługi komercyjnej udziela porad związanych z ochroną roślin oraz bezpiecznym stosowaniem pestycydów, w tym, kiedy właściwe, osoby samozatrudnione świadczące prywatne usługi doradcze oraz pracowników służb publicznych świadczących takie usługi, agentów handlowych, producentów żywności oraz sprzedawców detalicznych;
- 4) „sprzęt do aplikacji pestycydów” oznacza urządzenia przeznaczone specjalnie do aplikacji pestycydów, w tym akcesoria, które są istotne dla skutecznego działania takiego sprzętu, takie jak: rozpylacze, manometry, filtry, sita i przyrządy do czyszczenia zbiorników;
- 5) „oprysk z powietrza” oznacza każdą aplikację pestycydów za pomocą statku powietrznego (samolotu lub śmigłowca);
- 6) „integrowana ochrona roślin” oznacza staranne rozważenie wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, a następnie przedsięwzięcie właściwych środków mających na celu zahamowanie rozwoju populacji organizmów szkodliwych oraz utrzymanie stosowania środków ochrony roślin i innych form interwencji na ekonomicznie i ekologicznie uzasadnionym poziomie, a także zmniejszenie lub zminimalizowanie zagrożenia wynikającego ze stosowania pestycydów dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Integrowana ochrona roślin kładzie nacisk na uzyskanie zdrowych plonów przy minimalnych zakłóceniach funkcjonowania ekosystemu rolniczego i zachęca do stosowania naturalnych sposobów zwalczania szkodników;
- 7) „wskaźnik ryzyka” oznacza wynik obliczeń stosowanych do oceny ryzyka wpływu pestycydów na zdrowie ludzi lub środowisko;
- 8) terminy „wody powierzchniowe” i „wody podziemne” mają takie samo znaczenie jak w dyrektywie 2000/60/WE;

9) „pestycyd” oznacza:

- a) środek ochrony roślin zdefiniowany w rozporządzeniu (WE) nr .../...;
- b) produkt biobójczy zdefiniowany w dyrektywie 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. dotyczącej wprowadzania do obrotu produktów biobójczych ⁽¹⁾.

Artykuł 4

Krajowe plany działania

1. Państwa członkowskie przyjmują krajowe plany działania służące ustalaniu celów, środków i harmonogramów, aby zmniejszać zagrożenia związane ze stosowaniem pestycydów i wpływ ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko oraz wspierać rozwój i stosowanie integrowanej ochrony roślin oraz alternatywnych podejść lub technik w celu zmniejszenia zależności od stosowania pestycydów.

Podczas opracowywania i przeglądu krajowych planów działania państwa członkowskie uwzględniają wpływ planowanych środków na wymiary: społeczny, gospodarczy, środowiskowy i zdrowotny. Państwa członkowskie opisują w swoich krajowych planach działania, w jaki sposób będą wdrażały środki zgodnie z art. 5–14, by osiągnąć cele, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

2. Do dnia ... (*) państwa członkowskie przekazują krajowe plany działania do wiadomości Komisji i innych państw członkowskich.

Krajowe plany działania poddaje się przeglądowi przynajmniej co pięć lat, a wszelkie istotne zmiany w krajowych planach działania są bezzwłocznie zgłaszane Komisji.

3. W stosownych przypadkach Komisja udostępnia za pośrednictwem Internetu informacje otrzymane zgodnie z ust. 2.

4. Do przygotowania i zmian krajowych planów działania zastosowanie mają przepisy o uczestnictwie opinii publicznej ustanowione w art. 2 dyrektywy 2003/35/WE.

ROZDZIAŁ II

Szkolenia, sprzedaż pestycydów, informowanie i podnoszenie świadomości

Artykuł 5

Szkolenia

1. Państwa członkowskie zapewnią dostęp do odpowiednich szkoleń dla wszystkich użytkowników profesjonalnych, dystrybutorów i doradców. Dotyczy to zarówno szkoleń początkowych, jak i uzupełniających, mających na celu odpowiednio nabycie i aktualizację wiedzy.

⁽¹⁾ Dz.U. L 123 z 24.4.1998, str. 1.

(*) 3 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

Szkolenia są zaplanowane tak, by zapewniały użytkownikom, dystrybutorom i doradcom zdobycie wystarczającej wiedzy na tematy wymienione w załączniku I, z uwzględnieniem ich różnych ról i obowiązków.

2. Do dnia ... (*), państwa członkowskie tworzą systemy certyfikacji i wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za ich wdrożenie. Minimalnym wymogiem jest, by certyfikaty te stanowiły dowód zdobycia przez użytkowników profesjonalnych, dystrybutorów i doradców, w wyniku przebytego szkolenia lub w inny sposób, wystarczającej wiedzy na tematy wymienione w załączniku I.

Systemy certyfikacji obejmują wymogi i procedury dotyczące przyznawania, utrzymywania i wycofywania certyfikatów.

3. Środki mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy odnoszące się do zmiany Załącznika I w celu uwzględnienia postępu naukowo — technicznego są przyjmowane zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą określoną w art. 19 ust. 2.

Artykuł 6

Wymogi związane ze sprzedażą pestycydów

1. Państwa członkowskie gwarantują, że przynajmniej ci dystrybutorzy, którzy sprzedają pestycydy użytkownikom profesjonalnym, zatrudniają wystarczającą liczbę pracowników posiadających certyfikat, o którym mowa w art. 5 ust. 2. Osoby te są dostępne podczas sprzedaży w celu dostarczenia klientom odpowiednich informacji w zakresie stosowania pestycydów i instrukcji bezpieczeństwa dla zdrowia ludzi i dla środowiska dotyczących danych produktów.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne kroki w celu ograniczenia sprzedaży pestycydów, które zostały dopuszczone do stosowania profesjonalnego, do sprzedaży osobom posiadającym certyfikat, o którym mowa w art. 5 ust. 2.

3. Na dystrybutorów sprzedających pestycydy użytkownikom nieprofesjonalnym państwa członkowskie nakładają wymóg dostarczania ogólnych informacji dotyczących zagrożeń związanych ze stosowaniem pestycydów — w szczególności informacji dotyczących niebezpieczeństw, ekspozycji, właściwego składowania pestycydów, postępowania z nimi i ich aplikacji, jak również ich bezpiecznego unieszkodliwiania zgodnie ze wspólnotowym prawodawstwem dotyczącym odpadów — oraz informacji o środkach alternatywnych stwarzających małe zagrożenie. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg, by informacje takie dostarczali producenci pestycydów.

4. Środki przewidziane w ust. 1 i 2 ustanawia się do dnia ... (**).

Artykuł 7

Informowanie i podnoszenie świadomości

Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu informowanie ogółu społeczeństwa oraz wspieranie i ułatwianie

(*) 4 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

(**) 6 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

działań zmierzających do podnoszenia świadomości oraz do tego, by ogół społeczeństwa miał dostęp do dokładnych i wyważonych informacji o pestycydach, w szczególności do informacji dotyczących zagrożeń dla zdrowia ludzi, dla organizmów niebędących celem zwalczania i dla środowiska oraz stosowania alternatywnych środków niechemicznych.

ROZDZIAŁ III

Sprzęt do aplikacji pestycydów

Artykuł 8

Kontrola sprzętu znajdującego się w użyciu

1. Państwa członkowskie zapewniają regularną kontrolę profesjonalnie używanego sprzętu do aplikacji pestycydów. Okres pomiędzy kolejnymi kontrolami do roku 2020 nie przekracza pięciu lat, a po tej dacie — trzech lat.

2. Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzenie kontroli sprzętu do aplikacji pestycydów przynajmniej raz do dnia ... (**). Po tej dacie w zastosowaniu profesjonalnym znajduje się wyłącznie taki sprzęt do aplikacji pestycydów, którego kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym.

Nowy sprzęt poddawany jest kontroli co najmniej raz w okresie 5 lat od zakupu.

3. W drodze odstępstwa od ust. 1 i 2 i po przeprowadzeniu oceny ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska, w tym oceny skali wykorzystania sprzętu, państwa członkowskie mogą:

a) stosować różne harmonogramy i różną częstotliwość kontroli sprzętu aplikującego pestycydy inaczej niż w postaci oprysku, ręcznego sprzętu do aplikacji pestycydów lub opryskiwaczy plecakowych oraz dodatkowego osprzętu do aplikacji pestycydów, wykorzystywanego na bardzo niewielką skalę, który powinien zostać ujęty w krajowym planie działania, o którym mowa w art. 4.

W żadnym przypadku następującego dodatkowego osprzętu do aplikacji pestycydów nie uważa się za sprzęt wykorzystywany na bardzo niewielką skalę:

- (i) osprzętu do oprysków montowanego na pojazdach szynowych lub statkach powietrznych;
- (ii) opryskiwaczy belekowych o długości belki przekraczającej 3 m, włącznie z opryskiwaczami belkowymi montowanymi siewnikach;

b) wyłączyć z obowiązku kontroli ręczny sprzęt do aplikacji pestycydów lub opryskiwacze plecakowe.

4. Celem kontroli jest sprawdzenie, czy sprzęt do aplikacji pestycydów spełnia wymogi określone w załączniku II, by osiągnąć wysoki poziom ochrony zdrowia ludzi i dla środowiska.

Zakłada się, że sprzęt do aplikacji pestycydów zgodny ze zharmonizowanymi normami opracowanymi zgodnie z art. 18 ust. 1 spełnia zasadnicze wymogi w zakresie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i wymagań środowiskowych.

(**) 7 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

5. Użytkownicy profesjonalni przeprowadzają regularną kalibrację i przeglądy techniczne sprzętu do aplikacji pestycydów zgodnie z zaleceniami przekazanymi w trakcie szkoleń, o których mowa w art. 5.

6. Państwa członkowskie wyznaczają organy odpowiedzialne za wdrażanie systemów kontroli i powiadamiają o nich Komisję.

Każde państwo członkowskie tworzy systemy certyfikacji pozwalające na weryfikację kontroli i uznawanie certyfikatów przyznanych w innych państwach członkowskich zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 4, oraz gdy okres, który upłynął od ostatniej kontroli przeprowadzonej w innym państwie członkowskim jest równy okresowi między kontrolami mającemu zastosowanie na ich własnym terytorium lub jest od niego krótszy.

Państwa członkowskie dokładają starań, by uznawać certyfikaty wydane w innych państwach członkowskich, pod warunkiem że zastosowano wymienione w ust. 1 okresy pomiędzy kontrolami.

7. Środki mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy odnoszące się do zmiany Załącznika II w celu uwzględnienia postępu naukowo — technicznego przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączona z kontrolą określoną w art. 19 ust. 2.

ROZDZIAŁ IV

Szczególne praktyki i zastosowania

Artykuł 9

Opryski z powietrza

1. Państwa członkowskie zapewniają, że opryski z powietrza są zabronione.
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 opryski z powietrza można dopuścić w szczególnych przypadkach i z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:
 - a) musi wystąpić brak wykonalnych metod alternatywnych, lub muszą wystąpić wyraźne korzyści pod względem ograniczenia wpływu na zdrowie ludzi i środowisko w porównaniu do aplikacji pestycydów sprzętem naziemnym;
 - b) pestycydy, które mają być zastosowane, muszą być jednoznacznie zatwierdzone do stosowania w opryskach z powietrza w danym państwie członkowskim w wyniku specjalnej oceny ryzyka stwarzanego przez opryski z powietrza;
 - c) operator przeprowadzający oprysk z powietrza musi posiadać certyfikat, o którym mowa w art. 5 ust. 2. W okresie przejściowym przed wprowadzeniem systemu certyfikatów państwa członkowskie mogą akceptować inne dokumenty świadczące o kwalifikacjach;
 - d) przedsiębiorstwo odpowiedzialne za wykonanie oprysków z powietrza musi posiadać certyfikaty wydane przez właściwy organ dopuszczający sprzęt agrolotniczy i statki powietrzne do aplikacji pestycydów w drodze oprysków z powietrza.

3. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za określanie szczegółowych warunków, w jakich można przeprowadzać opryski z powietrza, i podają do publicznej wiadomości informację o uprawach, obszarach i sytuacjach, w których opryski z powietrza mogą zostać dopuszczone oraz szczegółowe wymagania, jakie muszą być spełnione przy wykonywaniu takich zabiegów, w tym w odniesieniu do warunków pogodowych.

Właściwe organy określają środki niezbędne do ostrzeżenia mieszkańców i przypadkowych osób oraz ochrony środowiska w pobliżu opryskiwanego obszaru.

4. Użytkownik profesjonalny, który zamierza zastosować pestycydy w formie oprysku z powietrza, z rozsądnym wyprzedzeniem składa wnioski właściwemu organowi, przedstawiając jednocześnie dowody spełnienia warunków wymienionych w ust. 2 i 3. Państwa członkowskie mogą postanowić, że wnioski, co do których w okresie ustalonym przez właściwe organy nie otrzymano odpowiedzi o podjętej decyzji, uważa się za pozytywnie rozpatrzone.

5. Państwa członkowskie zapewniają spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2 i 3, przez prowadzenie odpowiednich działań monitorujących.

6. Właściwe organy rejestrują wnioski otrzymane na mocy ust. 4.

Artykuł 10

Specjalne środki ochrony środowiska wodnego i wody pitnej

1. Państwa członkowskie dbają o to, by przyjęto odpowiednie środki służące ochronie środowiska wodnego i zasobów wody pitnej przed wpływem pestycydów. Środki te wspierają i są zgodne z odpowiednimi przepisami dyrektywy 2000/60/WE i rozporządzenia (WE) nr .../....
2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) przyznawanie pierwszeństwa pestycydom, które nie zostały zaklasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska wodnego zgodnie z dyrektywą 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 maja 1999 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych⁽¹⁾ ani nie zawierają priorytetowych substancji niebezpiecznych określonych w art. 16 ust. 3 dyrektywy 2000/60/WE;
 - b) przyznawanie pierwszeństwa najefektywniejszym technikom stosowania, takim jak użycie urządzeń antyznoszeniowych dla pestycydów, w szczególności w przypadku upraw piono-nych, takich jak chmiel i uprawy prowadzone w sadach i winnicach;

(¹) Dz.U. L 200 z 30.7.1999, str. 1.

- c) wykorzystanie środków łagodzących, które minimalizują ryzyko zanieczyszczenia terenów leżących poza docelowym miejscem stosowania w wyniku znoszenia cieczy roboczej, przesiąkania i spływania. Jeśli to konieczne, środki te obejmują utworzenie stref buforowych o odpowiedniej powierzchni z myślą o ochronie niebędących celem zwalczania organizmów wodnych oraz stref ochronnych dla wód powierzchniowych i podziemnych wykorzystywanych do pobierania wody pitnej, w których to strefach nie wolno stosować ani przechowywać pestycydów;
- d) możliwie największe ograniczenie lub w stosownych przypadkach całkowite wyeliminowanie stosowania pestycydów w obrębie lub wzdłuż dróg, linii kolejowych, powierzchni łatwo przepuszczalnych lub innej infrastruktury znajdującej się w pobliżu wód powierzchniowych lub podziemnych lub na powierzchniach uszczelnionych, na których występuje duże ryzyko spływu do wód powierzchniowych lub instalacji kanalizacyjnych.

Artykuł 11

Zmniejszenie stosowania pestycydów lub zagrożeń z nich wynikających na określonych obszarach

Biorąc pod uwagę niezbędne wymogi dotyczące higieny i zdrowia publicznego, różnorodność biologiczną lub wyniki odpowiednich ocen zagrożenia, państwa członkowskie czuwają nad tym, by stosowanie pestycydów było zabronione lub ograniczone lub by ryzyko z niego wynikające było ograniczone do minimum na następujących obszarach:

- 1) obszarach użytkowanych przez ogół społeczeństwa lub grupy szczególnie narażone, takich jak parki, ogrody publiczne, tereny sportowe, tereny szkolne i place zabaw;
- 2) obszarach chronionych określonych w dyrektywie 2000/60/WE lub na innych obszarach wyznaczonych do celów podjęcia koniecznych środków ochronnych zgodnie przepisami dyrektyw 79/409/EWG i 92/43/EWG;
- 3) na których niedawno stosowano pestycydy, wykorzystywanych przez pracowników sektora rolnego lub dostępnych dla nich.

Artykuł 12

Postępowanie z pestycydami i przechowywanie ich oraz przetwarzanie ich opakowań i pozostałości

1. Państwa członkowskie przyjmują wszelkie niezbędne środki w celu zagwarantowania, że poniższe czynności użytkowników profesjonalnych i, w stosownych przypadkach, dystrybutorów nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzi lub dla środowiska:

- a) przechowywanie pestycydów, postępowanie z pestycydami, rozcieńczanie i mieszanie pestycydów przed ich stosowaniem;
- b) postępowanie z opakowaniami i pozostałościami pestycydów;
- c) utylizacja mieszanek pozostałych w zbiorniku;
- d) czyszczenie sprzętu do stosowania pestycydów po użyciu;
- e) odzyskiwanie lub utylizacja pozostałości pestycydów i ich opakowań zgodnie z prawodawstwem Wspólnoty w dziedzinie odpadów.

2. Państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki w celu uniknięcia niebezpiecznych czynności przy postępowaniu z pestycydami dopuszczonymi do stosowania przez użytkowników nieprofesjonalnych. Środki te mogą obejmować stosowanie pestycydów o niskiej toksyczności, preparatów gotowych do użytku i ograniczenie rozmiarów pojemników lub opakowań.

3. Państwa członkowskie dbają o to, aby obiekty przechowywania pestycydów przeznaczonych do stosowania profesjonalnego były skonstruowane w sposób uniemożliwiający ich niepożądane uwolnienie. Szczególną uwagę należy przywiązać do ich lokalizacji i rozmiaru oraz materiałów budowlanych.

Artykuł 13

Integrowana ochrona roślin

1. Państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu zachęcania do stosowania ochrony roślin o niskim zużyciu pestycydów, przyznając pierwszeństwo zawsze, gdy to możliwe, metodom niechemicznym, jak również praktykom i produktom dostępnym do walki z danym organizmem szkodliwym, które stwarzają najmniejsze zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Ochrona roślin o niskim zużyciu pestycydów obejmuje integrowaną ochronę roślin oraz rolnictwo ekologiczne zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów rolnych (¹).

2. Państwa członkowskie ustanawiają lub wspierają ustanowienie wszelkich warunków niezbędnych do wdrożenia integrowanej ochrony roślin. W szczególności dbają one o to, aby użytkownicy profesjonalni mieli do dyspozycji informacje i narzędzia do monitorowania organizmów szkodliwych i podejmowania odpowiednich decyzji, jak również usługi doradcze w zakresie integrowanej ochrony roślin.

3. Do dnia 30 czerwca 2013 r. państwa członkowskie składają Komisji sprawozdanie dotyczące wdrożenia ust. 1 i 2, a w szczególności dotyczące tego, czy stworzono warunki niezbędne do wdrożenia integrowanej ochrony roślin.

4. W krajowych planach działania, o których mowa w art. 4, państwa członkowskie opisują, w jaki sposób zapewniają, by ogólne zasady integrowanej ochrony roślin przedstawione w załączniku III zostały wdrożone przez wszystkich profesjonalnych użytkowników do dnia 1 stycznia 2014 r.

Środki mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy odnoszące się do zmiany Załącznika III w celu uwzględnienia postępu naukowo-technicznego przyjmowane są zgodnie z procedurą regulacyjną połączona z kontrolą, o której mowa w art. 19 ust. 2.

5. Państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie zachęty, by skłaniać użytkowników profesjonalnych do dobrowolnego wdrażania wytycznych w zakresie integrowanej ochrony roślin dla poszczególnych upraw lub sektorów. Wytyczne takie mogą zostać opracowane przez władze publiczne lub organizacje reprezentujące określonych użytkowników profesjonalnych. W krajowych planach działania sporządzonych zgodnie z art. 4 państwa członkowskie odnoszą się do tych wytycznych, które uznają za adekwatne i właściwe.

(¹) Dz.U. L 189 z 20.7.2007, str. 1.

ROZDZIAŁ V

Wskaźniki, sprawozdawczość i wymiana informacji

Artykuł 14

Wskaźniki

1. Należy ustalić zharmonizowane wskaźniki ryzyka, o których mowa w załączniku IV. Państwa członkowskie mogą jednak, oprócz wskaźników zharmonizowanych, nadal stosować istniejące wskaźniki krajowe lub przyjąć inne odpowiednie wskaźniki.

Środki mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy odnoszących się do zmiany Załącznik IVa w celu uwzględnienia postępu naukowo-technicznego są przyjmowane zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 19 ust. 2.

2. Państwa członkowskie:

a) obliczają zharmonizowane wskaźniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, z wykorzystaniem danych statystycznych zgromadzonych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr .../... oraz innych istotnych danych;

b) określają tendencje w zakresie stosowania niektórych substancji czynnych;

c) określają kwestie priorytetowe, takie jak substancje czynne, uprawy, regiony lub praktyki, które wymagają szczególnej uwagi, lub dobre praktyki, które można stawiać za wzór do naśladowania, aby osiągnąć cele niniejszej dyrektywy, a zatem zmniejszyć zagrożenia związane ze stosowaniem pestycydów i wpływ ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko oraz wspierać rozwój oraz stosowanie integrowanej ochrony roślin i alternatywnych podejść i technik w celu zmniejszenia zależności od stosowania pestycydów.

3. Państwa członkowskie informują Komisję i pozostałe państwa członkowskie o wynikach ocen przeprowadzonych zgodnie z ust. 2.

4. Komisja wykorzystuje dane statystyczne zgromadzone zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr .../... i inne istotne dane do obliczania wskaźników ryzyka na poziomie wspólnotowym w celu oszacowania tendencji w zakresie ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów.

Komisja wykorzystuje te dane i te informacje również do oceny postępów w dążeniu do osiągnięcia celów innych polityk Wspólnoty ukierunkowanych na zmniejszenie wpływu pestycydów na zdrowie ludzkie oraz na środowisko.

Artykuł 15

Sprawozdawczość

Komisja regularnie przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z osiągniętych postępów w zakresie wprowadzania niniejszej dyrektywy wraz z propozycjami zmian, jeśli to stosowne.

ROZDZIAŁ VI

Przepisy końcowe

Artykuł 16

Sankcje

Państwa członkowskie określają sankcje, które stosuje się w przypadku naruszenia krajowych przepisów przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą, i podejmują wszelkie niezbędne środki, aby sankcje te były egzekwowane. Przewidziane sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Państwa członkowskie zgłaszają te przepisy do Komisji do dnia ... (*) i bezzwłocznie informują o wszelkich późniejszych zmianach.

Artykuł 17

Oplaty i należności

1. Poprzez opłaty lub należności państwa członkowskie mogą odzyskać koszty związane z wszelkimi pracami wynikającymi z ich zobowiązań na mocy niniejszej dyrektywy.

2. Państwa członkowskie dbają o to, by opłata lub należność, o których mowa w ust. 1, została ustalona w sposób przejrzysty i odpowiadała rzeczywistym kosztom odnośnych prac.

Artykuł 18

Normalizacja

1. Normy, o których mowa w art. 8 ust. 4 niniejszej dyrektywy, ustanawia się zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 6 ust. 3 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych i przepisy dotyczące usług dla społeczeństwa informacyjnego (¹).

Wniosek w sprawie opracowania tych norm może powstać w konsultacji z Komitetem, o którym mowa w art. 19 ust. 1.

2. Komisja publikuje odesłania do norm w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

3. Jeżeli państwo członkowskie lub Komisja uważa, że norma nie odpowiada w pełni podstawowym wymogom, które obejmuje, Komisja lub dane państwo członkowskie przygotowuje swoje argumenty i przedstawia sprawę komitetowi ustanowionemu dyrektywą 98/34/WE. Komitet niezwłocznie wydaje opinię.

W świetle opinii tego Komitetu Komisja podejmuje decyzję o opublikowaniu odniesień do określonych zharmonizowanych norm w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, o nieopublikowaniu ich, opublikowaniu ich z zastrzeżeniami, utrzymaniu obowiązujących odniesień, utrzymaniu ich z zastrzeżeniem lub ich wycofaniu.

(*) 3 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

(¹) Dz.U. L 204 z 21.7.1998, str. 37.

Artykuł 19

Procedura Komitetu

1. Komisję wspiera Stały Komitet ds. Łącucha Pokarmowego i Zdrowia Zwierząt utworzony na mocy art. 58 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności⁽¹⁾.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1–4 i art. 7 decyzji 1999/468/WE przy uwzględnieniu przepisów jej art. 8.

Artykuł 20

Wydatki

W celu wsparcia tworzenia zharmonizowanej polityki i systemów w dziedzinie zrównoważonego stosowania pestycydów, Komisja może finansować:

- 1) opracowanie zharmonizowanego systemu, w tym odpowiedniej bazy danych służącej do gromadzenia i przechowywania wszystkich informacji związanych ze wskaźnikami ryzyka dotyczącymi pestycydów oraz do udostępniania takich informacji właściwym organom, innym zainteresowanym stronom i ogółowi społeczeństwa;
- 2) wykonanie badań koniecznych w celu przygotowania i opracowania prawodawstwa, w tym dostosowania załączników do niniejszej dyrektywy do postępu technicznego;
- 3) opracowanie wskazówek i najlepszych praktyk w celu ułatwienia wdrożenia niniejszej dyrektywy.

Artykuł 21

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania przepisów niniejszej dyrektywy do ... (*).

Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie informują Komisję o treści głównych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 22

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie w dniu następującym po dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 23

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

...
Przewodniczący

W imieniu
Rady

...
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 31 z 1.2.2002, str. 1.

^(*) 2 lata od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

ZAŁĄCZNIK I

Tematy szkoleń, o których mowa w art. 5

1. Całość stosownych przepisów prawa dotyczących pestycydów i ich stosowania.
 2. Niebezpieczeństwa i zagrożenia związane z pestycydami oraz metody identyfikacji i kontroli niebezpieczeństw i zagrożeń, w szczególności:
 - a) zagrożenie dla ludzi (operatorów, mieszkańców, przypadkowych osób, osób wkraczających na obszary poddane działaniu pestycydów oraz osób, które mają kontakt z produktami poddanymi działaniu pestycydów lub które takie produkty spożywają) oraz zaostrzenie go przez czynniki takie, jak palenie tytoniu;
 - b) symptomy zatrucia pestycydami oraz udzielanie pierwszej pomocy;
 - c) zagrożenie dla roślin innych niż docelowe, pożytecznych owadów, dzikiej fauny i flory, różnorodności biologicznej oraz całego środowiska.
 3. Podstawowa wiedza z zakresu strategii i technik integrowanej ochrony roślin, strategii i technik integrowanej produkcji, zasad rolnictwa ekologicznego, informacje na temat ogólnych zasad i wytycznych w zakresie integrowanej ochrony roślin dla poszczególnych upraw i sektorów.
 4. Wprowadzenie do oceny porównawczej ułatwiającej użytkownikowi dokonanie wyboru optymalnego w określonej sytuacji pestycydu — spośród wszystkich zarejestrowanych pestycydów zwalczających dany organizm szkodliwy — który będzie miał najmniejszy wpływ na zdrowie ludzi, organizmy niebędące celem zwalczania i na środowisko.
 5. Środki służące zmniejszeniu zagrożenia dla ludzi, dla organizmów niebędących celem zwalczania oraz dla środowiska: zasady bezpiecznego składowania pestycydów, postępowania z pestycydami i mieszania pestycydów oraz utylizacji pustych pojemników, innych skażonych materiałów i nadwyżek pestycydów (łącznie z mieszankami różnych produktów) w formie koncentratu lub w formie rozcieńczonej; zalecany sposób kontroli narażenia operatora (środki ochrony indywidualnej).
 6. Procedury przygotowania do pracy sprzętu do aplikacji pestycydów, łącznie z jego kalibrowaniem, oraz przygotowania go do eksploatacji przy minimalnym zagrożeniu dla użytkownika, innych ludzi, gatunków zwierząt i roślin niebędących celem zwalczania, różnorodności biologicznej i środowiska.
 7. Używanie sprzętu do aplikacji pestycydów i jego konserwacja oraz specjalne techniki opryskiwania (np. opryskiwanie małą ilością środka, rozpylacze antyznoszeniowe), a także cele kontroli technicznej opryskiwaczy będących w użyciu i sposoby poprawy jakości opryskiwania.
 8. Działania w sytuacjach wyjątkowych w celu ochrony zdrowia ludzi i środowiska, jeżeli miały miejsce przypadkowy wyciek i skażenie.
 9. Monitorowanie zdrowia i struktury umożliwiające zgłaszanie wypadków lub podejrzewanych wypadków.
 10. Prowadzenie ewidencji wszystkich przypadków zastosowania pestycydów, zgodnie ze stosownymi przepisami prawa.
-

ZAŁĄCZNIK II

Wymogi dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska w zakresie kontroli sprzętu do aplikacji pestycydów

Kontrola sprzętu do stosowania pestycydów powinna obejmować wszelkie aspekty ważne dla osiągnięcia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska. Należy zadbać o pełną skuteczność operacji stosowania pestycydów przez zapewnienie właściwego działania tego sprzętu i pełnienia jego funkcji, co pozwoli zagwarantować osiągnięcie poniższych celów.

Sprzęt do aplikacji pestycydów musi działać niezawodnie i być stosowany odpowiednio do zamierzonego celu, zapewniając dokładne dozowanie i rozprowadzanie pestycydów. Sprzęt powinien być w stanie pozwalającym na jego bezpieczne, łatwe i całkowite napełnianie i opróżnianie oraz uniemożliwiającym wyciek pestycydów. Musi on także pozwalać na łatwe i gruntowne czyszczenie. Stan sprzętu musi także zapewniać bezpieczeństwo operacji i pozwalać na kontrolę i niezwłoczne wyłączenie sprzętu bez opuszczania fotela operatora. Jeśli niezbędne jest regulowanie działania, powinno ono być nieskomplikowane, dokładne i możliwe do powtórzenia.

Szczególną uwagę należy zwrócić na:

(1) *Elementy przeniesienia napędu*

Osłona wału odbioru mocy oraz osłona przyłączenia zasilania powinny być umocowane i znajdować się w dobrym stanie, a także musi być zapewniona funkcjonalność urządzeń zabezpieczających oraz wszelkich elementów przeniesienia napędu, poruszających się lub obracających, celem zagwarantowania ochrony operatora.

(2) *Pompa*

Wydajność pompy musi być dostosowana do potrzeb sprzętu, a pompa musi działać prawidłowo celem zapewnienia stabilnego i niezawodnego tempa podawania cieczy roboczej. Pompa nie może przeciekać.

(3) *Mieszanie*

Urządzenia mieszające muszą zapewniać właściwą cyrkulację cieczy celem zagwarantowania jednolitego stężenia w całej objętości cieczy roboczej w zbiorniku.

(4) *Zbiornik cieczy roboczej*

Zbiorniki cieczy roboczej, wraz ze wskaźnikiem zawartości cieczy w zbiorniku, urządzeniami do napełniania, sitami i filtrami, systemami opróżniania i płukania oraz urządzeniami mieszającymi, muszą działać tak, by w jak największym stopniu ograniczać możliwość przypadkowego wycieku, nierównomierności rozkładu stężeń, narażenia operatora czy pozostawiania resztek w zbiorniku.

(5) *Systemy pomiarowe, kontrolne i regulacyjne*

Wszystkie urządzenia pomiarowe, urządzenia do włączania i wyłączania oraz do regulacji ciśnienia lub natężenia wypływu muszą być odpowiednio skalibrowane i pracować niezawodnie; nie mogą występować wycieki. Podczas pracy powinno być możliwe przeprowadzenie kontroli ciśnienia a obsługa urządzeń do regulacji ciśnienia powinna być łatwa. Urządzenia do regulacji ciśnienia powinny utrzymywać stałe ciśnienie robocze przy stałych obrotach pompy w celu zapewnienia stabilnej objętości podawania cieczy.

(6) *Rury i węże*

Rury i węże muszą być w dobrym stanie celem uniknięcia zakłócenia przepływu cieczy lub przypadkowego rozlania w razie awarii. Podczas pracy przy maksymalnym możliwym ciśnieniu węże i rury nie mogą wykazywać przecieków.

(7) *Filtrowanie*

Aby uniknąć zawirowań i niejednorodności rozpylanego strumienia, filtry muszą być w dobrym stanie, a rozmiar oczek filtra powinien odpowiadać rozmiarowi dysz zamontowanych na opryskiwaczu. Jeśli zastosowano system sygnalizacji blokady filtra, powinien on działać prawidłowo.

(8) *Belka (w przypadku sprzętu opryskującego pestycydami za pomocą umieszczonej poziomo belki, znajdującej się blisko upraw lub opryskiwanych materiałów)*

Belka musi być w dobrym stanie i stabilna we wszystkich kierunkach. Systemy mocowania i regulacji, urządzenia tłumiące niezamierzone ruchy oraz urządzenia kompensacji nachylenia muszą działać prawidłowo.

(9) *Rozpylacze*

Rozpylacze muszą działać prawidłowo, aby ograniczyć kapanie po zakończeniu oprysku. Aby zapewnić jednorodność strumienia oprysku, natężenie wypływu w poszczególnych rozpylaczach nie może znacznie odbiegać od danych zamieszczonych w tabelach natężenia wypływu dostarczonych przez producenta.

(10) *Rozkład*

Rozkład cieczy roboczej na powierzchni docelowej poziomy i pionowy (w przypadku stosowania w uprawach pionowych) musi być równomierny.

(11) *Wentylator (w przypadku opryskiwaczy z pomocniczym strumieniem powietrza)*

Wentylator musi być w dobrym stanie i musi zapewnić stabilny i niezawodny strumień powietrza.

ZAŁĄCZNIK III

Ogólne zasady integrowanej ochrony roślin

- 1) Zapobieganie występowaniu organizmów szkodliwych lub minimalizowanie ich negatywnego wpływu na rośliny uprawne należy osiągać lub wspierać między innymi przez:
 - płodozmian;
 - stosowanie właściwych technik uprawy (np. zwalczanie chwastów przed siewem lub sadzeniem roślin, termin i norma wysiewu, stosowanie wsiewek, uprawa bezorkowa, cięcie i siew bezpośredni);
 - w odpowiednich przypadkach stosowanie odmian odpornych/tolerancyjnych i materiału siewnego i nasadzeniowego kategorii standard/kwalifikowany;
 - stosowanie zrównoważonego nawożenia, wapnowania i nawadniania/odwadniania;
 - stosowanie środków higieny (np. regularne czyszczenie maszyn i sprzętu), by zapobiec rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych;
 - ochrona i stwarzanie warunków dla występowania ważnych organizmów pożytecznych, np. poprzez stosowanie odpowiednich metod ochrony roślin lub wykorzystywanie ekologicznych struktur w miejscu produkcji i poza nim.
- 2) Organizmy szkodliwe muszą być monitorowane przy zastosowaniu odpowiednich metod i narzędzi, jeśli są one dostępne. Wśród takich narzędzi powinny znaleźć się monitoring pól oraz systemy ostrzegania, prognozowania i wczesnego diagnozowania oparte na solidnych podstawach naukowych, tam gdzie możliwe jest ich zastosowanie, a także doradztwo osób o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.
- 3) Na podstawie wyników działań monitorujących użytkownik profesjonalny musi zdecydować, czy stosować metody ochrony roślin i kiedy je stosować. Podstawowymi czynnikami wpływającymi na podejmowanie decyzji są pewne i oparte na solidnych podstawach naukowych progi szkodliwości występowania organizmów szkodliwych. Jeśli jest to wykonalne, przed zabiegami ochrony roślin należy wziąć pod uwagę wartości progi szkodliwości dla danego regionu, konkretnego obszaru, uprawy i konkretnych warunków pogodowych.
- 4) Nad metody chemiczne przedkładać należy zrównoważone metody biologiczne, fizyczne i inne metody niechemiczne, jeżeli zapewniają one zadowalającą ochronę przed organizmami szkodliwymi.
- 5) Stosowane pestycydy muszą być jak najbardziej ukierunkowane na osiągnięcie danego celu i powodować jak najmniej skutków ubocznych dla zdrowia ludzi, dla organizmów niebędących celem zwalczania i dla środowiska.
- 6) Użytkownik profesjonalny powinien ograniczać stosowanie pestycydów i inne formy interwencji do niezbędnego poziomu, np. poprzez zredukowanie dawek, ograniczenie ilości wykonywanych zabiegów lub stosowanie dawki dzielonej, biorąc pod uwagę czy można zaakceptować dany poziom zagrożenia roślin i czy interwencje te nie zwiększają ryzyka rozwoju odporności organizmów szkodliwych.
- 7) Jeśli wiadomo, że istnieje ryzyko powstania odporności na dany preparat, a nasilenie występowania organizmów szkodliwych wymaga wielokrotnego stosowania pestycydów w danych uprawach, należy zastosować dostępne strategie przeciwdziałające rozwojowi odporności, by zachować skuteczność tych produktów. Może to obejmować stosowanie wielu pestycydów o różnych mechanizmach działania.
- 8) Użytkownik profesjonalny powinien sprawdzać efekty zastosowanych metod ochrony roślin przy pomocy zapisów o przeprowadzonych zastosowaniach pestycydów oraz działań monitorujących występowanie organizmów szkodliwych.

ZAŁĄCZNIK IV

Zharmonizowane wskaźniki ryzyka

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 18 lipca 2006 r. Komisja przedstawiła Radzie wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy dla wspólnotowego działania na rzecz osiągnięcia zrównoważonego stosowania pestycydów. Wniosek jest oparty na art. 175 ust. 1 Traktatu.
2. Parlament Europejski przyjął opinię w pierwszym czytaniu w dniu 23 października 2007 r. ⁽¹⁾ Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów wydały swoje opinie w dniach, odpowiednio, 14 marca i 1 lutego 2007 r.
3. W dniu 19 maja 2008 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko zgodnie z art. 251 Traktatu.

II. CELE

Celem wniosku jest ochrona zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska przed niekorzystnymi skutkami stosowania pestycydów w rolnictwie i ochrona ekosystemu. Wniosek zmierza do ograniczenia zagrożeń związanych ze stosowaniem pestycydów w sposób, jaki jest wymagany do niezbędnej ochrony upraw.

We wniosku przewidziano między innymi:

- ustanowienie krajowych planów działania w celu ograniczenia zagrożeń i oddziaływania stosowania pestycydów na zdrowie ludzi i środowisko;
- informacje, podnoszenie świadomości i szkolenie dla doradców i profesjonalnych użytkowników pestycydów;
- konkretne wymagania związane ze sprzedażą pestycydów;
- regularne kontrole sprzętu do stosowania pestycydów;
- zakaz oprysków z powietrza, z ewentualnymi odstępstwami;
- szczegółowe środki służące ochronie środowiska wodnego przed zanieczyszczeniem pestycydami;
- ograniczenie stosowania pestycydów na określonych obszarach;
- wymogi dotyczące postępowania z pestycydami, opakowaniami i pozostałościami po pestycydach i przechowywania ich;
- ustanowienie obowiązkowych norm integrowanej ochrony roślin; oraz
- opracowanie wskaźników ryzyka, służących do pomiaru postępu w dziedzinie stosowania pestycydów.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. Uwagi ogólne

Wspólne stanowisko Rady jest zgodne w szerokim zakresie ze stanowiskami Komisji i Parlamentu, ponieważ:

- potwierdza ono cele i większość rozwiązań zaproponowanych przez Komisję i popartych przez Parlament Europejski;
- zawiera wiele zmian przyjętych w pierwszym czytaniu przez Parlament Europejski.

Poprawki 6, 17, 43, 49, 52, 60, 61, 62, 63, 68, 85, 93, 95, 103, 106, 112, 122, 137 i 155 zostały uwzględnione w całości.

Poprawki 13, 18, 29, 35, 36, 39, 42, 48, 51, 54, 59, 64, 87, 90, 114, 146 i 164 zostały uwzględnione co do zasady lub częściowo.

Poprawki 1, 5, 16, 22, 23, 28, 30, 32, 37, 40, 55, 57, 58, 69, 72, 77, 84, 88, 91, 96, 98, 99, 102, 104, 120, 121, 138, 139 nie zostały uwzględnione, ponieważ Rada podziela stanowisko Komisji.

⁽¹⁾ 14183/07.

Poprawki 2–4, 7–11, 15, 19–21, 24–27, 31, 33, 44, 46, 47, 50, 53, 56, 65, 66, 70, 71, 74, 76, 78, 79, 81–83, 92, 94, 97, 100, 101, 105, 107–111, 113, 115–119, 133, 135, 141, 143, 151 i 153, które zostały przyjęte przez Komisję, nie zostały uwzględnione we wspólnym stanowisku, ponieważ poglądy Rady odbiegają od poglądów Komisji.

Wspólne stanowisko zawiera również inne zmiany, nie przewidziane przez Parlament Europejski, które uwzględniają pewną liczbę postulatów zgłoszonych przez państwa członkowskie w trakcie negocjacji.

Wprowadzono również pewną liczbę zmian formalnych i edycyjnych, aby zdefiniować zakres stosowania niektórych przepisów, uściślić brzmienie dyrektywy i w większym stopniu ujednoczyć je z brzmieniem projektu rozporządzenia dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, zagwarantować również pewność prawną lub zwiększyć spójność z innymi aktami wspólnotowymi.

Komisja zaakceptowała wspólne stanowisko uzgodnione przez Radę.

2. Uwagi szczegółowe

Podstawa prawna

Poprawka 1 nie została zaakceptowana przez Radę, która uważa, że art. 175 ust. 1 jest prawidłową i wystarczającą podstawą prawną.

Definicje

Wprowadzono następujące zmiany w stosunku do pierwotnego wniosku:

- skreślono definicję „stosowania”, ponieważ uznano ją za zbędną;
- definicję „doradcy” uzupełniono o pojęcia pracy zawodowej i usługi komercyjnej;
- połączono pojęcia „sprzętu do aplikacji pestycydów” i „akcesoriów do aplikacji pestycydów”;
- definicja „zintegrowanej ochrony przed organizmami szkodliwymi” została przeniesiona z wniosku dotyczącego rozporządzenia dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin do omawianego wniosku; oraz
- dodano definicje „wód powierzchniowych” i „wód podziemnych”.

Poprawka 29 dotycząca dodania definicji pestycydów jako środków ochrony roślin została włączona do wspólnego stanowiska mimo odrzucenia jej przez Komisję. Rada rozszerzyła tę definicję na produkty biobójcze.

Krajowe plany działania

Parlament i Rada osiągnęły zbieżność w następujących punktach:

- państwa członkowskie powinny uwzględnić oddziaływanie przewidywanych środków na zdrowie;
- krajowe plany działania powinny opisywać, w jaki sposób państwa członkowskie wdrażają dyrektywę (w szczególności środki wynikające z art. 5–14), aby zmniejszyć uzależnienie od stosowania pestycydów;
- informacje dotyczące krajowych planów działania otrzymane przez Komisję powinny być dostępne w Internecie.

Rada nie uznała za stosowne uwzględnienie innych poprawek, w szczególności ustanowienia ilościowych celów ograniczenia stosowania pestycydów. Rada woli się skupić na zmniejszaniu zagrożeń niż na definiowaniu wartości docelowych ograniczania stosowania pestycydów.

Szkolenia

Rada wprowadziła przepisy, które gwarantują, że oferowane będzie szkolenie, zarówno początkowe, jak i dalsze. Parlament Europejski podziela takie stanowisko. Rada uwzględniła również jedną z propozycji Parlamentu Europejskiego dotyczących załącznika I, odnoszących się do elementarnego szkolenia w zakresie oceny porównawczej, które pomogą użytkownikom profesjonalnym wybrać odpowiedni pestycyd o minimalnym niekorzystnym oddziaływaniu na ludzi i środowisko.

Rada uznała również za wskazane zaznaczyć, że szkolenie powinno brać pod uwagę różne role i obowiązki osób mających do czynienia z pestycydami: użytkowników, dystrybutorów i doradców. Ponadto Rada wprowadziła przepis stanowiący, że systemy certyfikacji szkoleń utworzone przez państwa członkowskie mają zawierać wymogi i procedury związane z przyznawaniem, utrzymywaniem i cofaniem certyfikatów.

Wymagania związane ze sprzedażą pestycydów

Rada uwzględniła sugestię Parlamentu Europejskiego, aby osoby sprzedające pestycydy użytkownikom profesjonalnym udzielały jednocześnie porad nie tylko dotyczących stosowania pestycydów, ale również dotyczących zdrowia ludzi oraz w zakresie instrukcji bezpieczeństwa środowiskowego.

Rada dodała również wymóg, aby dystrybutorzy sprzedający pestycydy użytkownikom nieprofesjonalnym oferowali dodatkowo informacje o produktach stwarzających małe zagrożenie. Ponadto Rada zmieniła ten artykuł w taki sposób, aby posiadacze certyfikatów mogli być fizycznie nieobecni, a mimo to być do dyspozycji w jakiś inny sposób. Rada uznała za konieczne, aby dać tego rodzaju elastyczność drobnym detalistom.

Informowanie i podnoszenie świadomości

Parlament Europejski znacznie rozbudował art. 7 i Rada nie mogła zaakceptować wszystkich jego propozycji. Niemniej Rada utrzymała wymóg, aby informacje na temat pestycydów przedstawiane społeczeństwu były dokładne i wyważone.

Kontrola sprzętu znajdującego się w użyciu

Z wyjątkiem jednej, Rada zaakceptowała wszystkie poprawki Parlamentu związane z kontrolą sprzętu znajdującego się w użyciu. Rada, podobnie jak Parlament, uważa za konieczne bardziej precyzyjne określenie częstotliwości kontroli, ale poszła jeszcze o krok dalej i postuluje krótsze odstępy między kontrolami po roku 2020.

Niemniej Rada uważa, że wymóg kontrolowania wszystkich ręcznych urządzeń do aplikacji produktów lub opryskiwaczy plecakowych byłby nieproporcjonalny, i przewidziała opcję wyłączenia ich spod kontroli. Rada uwzględniła również możliwość zastosowania — po przeprowadzeniu oceny ryzyka — różnych terminarzy i częstotliwości kontroli w odniesieniu do niektórych rodzajów urządzeń do stosowania pestycydów na małą skalę.

Ponadto Rada uznała za konieczne, aby nałożyć na użytkowników profesjonalnych wymóg przeprowadzania regularnych kalibracji i kontroli technicznych sprzętu do stosowania pestycydów.

Rada postanowiła także, że państwa członkowskie powinny ustalić system certyfikacji przewidujący wzajemne uznawanie.

Opryski z powietrza

Mimo że Rada zgadza się z Parlamentem co do ogólnego podejścia do tej kwestii i zaakceptowała poprawkę 63 oraz część poprawki 64, uznała za zbędne te poprawki, które stwarzają ryzyko nadmiernych obciążeń administracyjnych dla właściwych organów.

Rada zmieniła pierwotny wniosek tak, aby wyszczególnić, że stosowane produkty muszą podlegać zatwierdzeniu po dokonaniu oceny ryzyka i że przedsiębiorstwa wykonujące opryski z powietrza muszą mieć odpowiednie certyfikaty oraz aby dać właściwym organom możliwość wyrażenia milczącej zgody na wnioski dotyczące oprysków z powietrza po upływie określonego terminu.

Specjalne środki ochrony środowiska wodnego

Rada uwzględniła poprawkę 68, aby zaakcentować znaczenie ochrony wody pitnej. Zmieniono również art. 10, aby dać pierwszeństwo pestycydom nie zawierającym priorytetowych substancji niebezpiecznych.

W odniesieniu do poprawki 70 dotyczącej obowiązkowego ustanowienia stref buforowych Rada uznała, że bardziej właściwe jest rozwinięcie art. 10 tak, aby obejmował szerszy zakres środków łagodzących, które można by stosować w razie potrzeby.

Ograniczenie stosowania pestycydów lub zagrożeń w konkretnych obszarach

Przedmiotowy tekst został przerwany, aby dać państwom członkowskim opcje minimalizacji zagrożeń związanych ze stosowaniem pestycydów w określonych obszarach. W tej kwestii Rada nie mogła zaakceptować poprawek Parlamentu.

Postępowanie z pestycydami, przechowywanie ich oraz przetwarzanie ich opakowań i pozostałości

Rada przerwana tekst art. 12 ust. 1 i 3, aby sprecyzować, że środki te dotyczą jedynie użytkowników profesjonalnych i — w odpowiednich przypadkach — doradców. Dodała również przepis dotyczący odzysku lub unieszkodliwiania pozostałości pestycydów i opakowań po pestycydach. Rada nie uznała poprawek Parlamentu za celowe.

Zintegrowana ochrona roślin

Poglądy Rady i Parlamentu na te kwestię są w znacznym stopniu zbliżone. W szczególności Rada może poprzeć poprawki 85 i 122 Parlamentu dotyczące dodania do wniosku nowego załącznika zawierającego ogólne zasady integrowanej ochrony roślin. Rada częściowo zgadza się również z poprawkami 164 i 87.

Ponadto Rada zastąpiła pojęcie „rolnictwa niskopestycydowego” pojęciem „ochrony roślin o niskim zużyciu pestycydów” oraz zaznaczyła, że pojęcie to obejmuje zintegrowaną ochronę przed organizmami szkodliwymi i rolnictwo ekologiczne.

Wskaźniki

Rada była zgodna z Komisją, przyjmując stanowisko, że poprawki wprowadzone po to, by objąć stosowanie pestycydów, nie są celowe. Rada zaakceptowała jedynie część poprawki 93 i zasadę zawartą w poprawce 95.

Procedura komitetowa

Rada uwzględniła poprawki dostosowujące niektóre artykuły do nowej decyzji w sprawie procedury komitetowej (17, 52, 62, 103, 137 i 155).

IV. WNIOSKI

Rada uważa, że jej wspólne stanowisko jest wyważonym i realistycznym rozwiązaniem pewnej liczby problemów podjętych we wniosku Komisji i spodziewa się konstruktywnej dyskusji z Parlamentem Europejskim, prowadzącej do praktycznego porozumienia w sprawie przedmiotowej dyrektywy.

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) nr 22/2008

przyjęte przez Radę dnia 23 czerwca 2008 r.

w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/.../WE z dnia ... w sprawie opłat lotniskowych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2008/C 254 E/02)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 80 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Głównie zadanie i działalność handlowa portów lotniczych polegają na zapewnianiu obsługi statków powietrznych od lądowania do startu oraz obsługi pasażerów i ładunków w celu umożliwienia przewoźnikom lotniczym świadczenia usług transportu lotniczego. W tym celu porty lotnicze oferują pewne urządzenia i usługi — związane z eksploatacją statków powietrznych i obsługą pasażerów oraz ładunków — których koszty pokrywane są na ogół z opłat lotniskowych. Zarządzający portami lotniczymi oferujący urządzenia i usługi, za które pobierane są opłaty lotniskowe, powinni dołożyć starań, aby ich działalność była opłacalna ekonomicznie.
- (2) Niezbędne jest stworzenie wspólnych ram określających najważniejsze elementy opłat lotniskowych oraz sposobów ich ustalania, ponieważ przy braku takich ram mogą nie być spełnione podstawowe wymogi w stosunkach między zarządzającymi portami lotniczymi a użytkownikami tych portów. Ramy te nie powinny pozbawiać państw członkowskich możliwości ustalenia zakresu, w jakim dochody z działalności handlowej danego portu bierze się pod uwagę przy ustalaniu opłat lotniskowych.
- (3) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do znajdujących się we Wspólnocie portów lotniczych powyżej określonej wielkości, ponieważ zarządzanie małymi portami lotniczymi i finansowanie ich działalności nie wymaga stosowania ram wspólnotowych, a także do portu lotniczego o największym ruchu pasażerskim w każdym państwie członkowskim.

- (4) Aby wzmacniać spójność terytorialną, państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania wspólnego systemu opłat do sieci portów lotniczych. Transfery ekonomiczne między portami lotniczymi w takich sieciach powinny być zgodne z prawem wspólnotowym.
- (5) Ze względu na rozkład ruchu państwa członkowskie powinno mieć możliwość zezwolenia zarządzającemu kilkoma portami lotniczymi, obsługującymi to samo miasto lub konurbację na stosowanie tego samego poziomu opłat lotniskowych. Transfery ekonomiczne między tymi portami lotniczymi powinny być zgodne z właściwym prawem wspólnotowym.
- (6) Zachęt do otwierania nowych tras mających na celu między innymi rozwój regionów o niekorzystnych warunkach gospodarowania lub regionów najbardziej oddalonych należy udzielać wyłącznie zgodnie z prawem wspólnotowym.
- (7) Pobieranie opłat za korzystanie ze służb żeglugi powietrznej i usług obsługi naziemnej jest już przedmiotem odpowiednio rozporządzenia Komisji (WE) 1794/2006 z dnia 6 grudnia 2006 r. ustanawiającego wspólny schemat opłat za korzystanie ze służb żeglugi powietrznej ⁽⁴⁾ oraz dyrektywy Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty ⁽⁵⁾. Opłaty pobierane za świadczenie pomocy pasażerom niepełnosprawnym oraz pasażerom o ograniczonej sprawności ruchowej podlegają przepisom rozporządzenia (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. dotyczącego praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą ⁽⁶⁾.
- (8) Rada Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (Rada ICAO) przyjęła w roku 2004 politykę w sprawie opłat lotniskowych, która obejmuje m.in. zasady powiązania opłat z kosztami świadczenia usług i braku dyskryminacji oraz niezależny mechanizm służący regulacji gospodarki portów lotniczych.
- (9) Rada ICAO uznała, że opłata lotniskowa jest obciążeniem, które jest wprowadzone i stosowane specjalnie po to, aby odzyskać koszty zapewnienia lotnictwu cywilnemu urządzeń i usług, natomiast podatek jest obciążeniem zwiększającym dochody rządów krajowych lub lokalnych, przy czym dochody te generalnie nie są przeznaczone na cele lotnictwa cywilnego ani w całości ani w zależności od poszczególnych kosztów.

⁽¹⁾ Dz.U. C 10 z 15.1.2008, str. 35.⁽²⁾ Dz.U. C 305 z 15.12.2007, str. 11.⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2008 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 23 czerwca 2008 r. oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).⁽⁴⁾ Dz.U. L 341 z 7.12.2006, str. 3.⁽⁵⁾ Dz.U. L 272 z 25.10.1996, str. 36.⁽⁶⁾ Dz.U. L 204 z 26.7.2006, str. 1.

- (10) Opłaty lotniskowe powinny być niedyskryminacyjne. Należy wprowadzić obowiązkową procedurę regularnych konsultacji pomiędzy zarządzającymi portami lotniczymi a użytkownikami tych portów, w ramach której każda ze stron miałaby możliwość odwołania się do niezależnego organu nadzorującego w przypadku zakwestionowania przez użytkowników portu lotniczego decyzji w sprawie opłat lotniskowych lub zmiany systemu pobierania tych opłat.
- (11) W celu zapewnienia bezstronności podejmowanych decyzji oraz prawidłowego i skutecznego stosowania niniejszej dyrektywy w każdym państwie członkowskim powinien zostać powołany niezależny organ nadzorujący. Organ ten powinien posiadać wszelkie zasoby niezbędne do realizacji swoich zadań, takie jak kadra, wiedza specjalistyczna i środki finansowe.
- (12) Nieodzwone jest, by użytkownicy portu lotniczego regularnie otrzymywali od zarządzającego portem lotniczym informacje o tym, w jaki sposób i na jakiej podstawie wyliczane są opłaty lotniskowe. Dzięki zapewnionej w ten sposób jawności przewoźnicy lotniczy znalazłby koszty ponoszone przez port lotniczy i efektywność przeprowadzanych przez niego inwestycji. Aby umożliwić zarządzającemu portem lotniczym właściwą ocenę przyszłych potrzeb inwestycyjnych, należy na użytkowników portu lotniczego nałożyć obowiązek terminowego przekazywania zarządzającym portami lotniczymi wszystkich ich prognoz operacyjnych, projektów rozwoju oraz informacji o szczególnych potrzebach i sugestiach.
- (13) Zarządzający portami lotniczymi powinni informować użytkowników portów lotniczych o dużych projektach infrastrukturalnych, ponieważ mają one istotny wpływ na strukturę lub wysokość opłat lotniskowych. Informacje na ten temat należy przekazywać po to, by umożliwić monitorowanie kosztów infrastruktury oraz by udostępnić w danym porcie lotniczym odpowiednie i efektywne kosztowo urządzenia.
- (14) Zarządzający portami lotniczymi powinni mieć możliwość wprowadzania opłat lotniskowych dostosowanych do infrastruktury lub poziomu świadczonych usług, jako że przewoźnicy lotniczy mają uzasadniony interes w tym, by wymagać od zarządzających portami lotniczymi usług odpowiadających stosunkowi ceny do jakości. Jednak dostęp do zróżnicowanego standardu infrastruktury lub usług powinien być w sposób niedyskryminacyjny otwarty dla wszystkich przewoźników lotniczych pragnących z nich korzystać. Jeżeli popyt przewyższa podaż, dostępu należy udzielać na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów opracowanych przez zarządzającego portem lotniczym. Wszelkiego rodzaju zróżnicowanie w stosowaniu opłat lotniskowych powinno być przejrzyste, obiektywne i opierać się na jasnych kryteriach.
- (15) Użytkownicy portów lotniczych oraz zarządzający portem lotniczym powinni mieć możliwość zawarcia porozumienia o poziomie usług dotyczącego jakości usług świadczonych w zamian za opłaty lotniskowe. Negocjacje w sprawie jakości usług świadczonych w zamian za opłaty lotniskowe mogą odbywać się w ramach regularnych konsultacji.
- (16) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla postanowień Traktatu, w szczególności jego art. 81–89.

- (17) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, to jest ustalenie wspólnych zasad nakładania opłat lotniskowych w portach lotniczych we Wspólnocie, nie może być w wystarczający sposób osiągnięty przez państwa członkowskie, jako że poprzez działania na szczeblu krajowym nie jest możliwe wprowadzenie w całej Wspólnocie jednolitych systemów opłat lotniskowych, natomiast ze względu na jej skalę i skutek cel ten może zostać lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, zakres niniejszej dyrektywy nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia powyższego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

1. W niniejszej dyrektywie ustala się wspólne zasady nakładania opłat lotniskowych w portach lotniczych we Wspólnocie.
2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszystkich portów lotniczych położonych na terytorium, na którym stosuje się Traktat, otwartych dla ruchu handlowego i obsługujących rocznie ponad 5 milionów pasażerów oraz do portu lotniczego o największym ruchu pasażerskim w każdym państwie członkowskim.
3. Państwa członkowskie publikują wykaz portów lotniczych na ich terytorium, których dotyczy niniejsza dyrektywa. Wykaz ten opiera się na danych pochodzących z Komisji (EUROSTAT) i jest aktualizowany co roku.
4. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do opłat pobieranych za korzystanie z trasowych i terminalowych służb żeglugi powietrznej zgodnie z rozporządzeniem (WE) 1794/2006 ani do opłat pobieranych za korzystanie z usług obsługi naziemnej, o których mowa w załączniku do dyrektywy 96/67/WE; nie ma również zastosowania do opłat nakładanych, aby sfinansować udzielanie pomocy pasażerom niepełnosprawnym lub pasażerom o ograniczonej sprawności ruchowej, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2006.
5. Niniejsza dyrektywa nie narusza prawa każdego z państw członkowskich do stosowania dodatkowych środków regulacyjnych w odniesieniu do zarządzających portami lotniczymi na jego terytorium, o ile środki te nie są sprzeczne z niniejszą dyrektywą lub innymi stosownymi przepisami prawa wspólnotowego. W szczególności może to obejmować środki nadzoru ekonomicznego, takie jak zatwierdzanie systemów pobierania opłat lub wysokości opłat, w tym metody pobierania opłat oparte na systemach zachęt lub określenie maksymalnego poziomu cen.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

- 1) „port lotniczy” oznacza dowolny obszar lądowy specjalnie przeznaczony do wykonywania lądowań, startów i manewrów statków powietrznych, wraz z urządzeniami pomocniczymi wykorzystywanymi do tych celów w związku z wymogami dotyczącymi ruchu statków powietrznych i ich obsługi, w tym urządzeniami ułatwiającymi świadczenie handlowych usług transportu lotniczego;

- 2) „zarządzający portem lotniczym” oznacza podmiot, który w powiązaniu z inną działalnością lub ewentualnie niezależnie od niej, ma za zadanie — zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub umowami — administrowanie i zarządzanie infrastrukturą portu lotniczego lub sieci portów lotniczych oraz koordynowanie i kontrolowanie działalności różnych operatorów w danym porcie lotniczym lub w danej sieci portów lotniczych;
- 3) „użytkownik portu lotniczego” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za przewóz pasażerów, poczty lub ładunków drogą powietrzną do lub z danego portu lotniczego;
- 4) „opłata lotniskowa” oznacza opłatę pobieraną na rzecz zarządzającego portem lotniczym, uiszczaną przez użytkowników portu lotniczego za korzystanie z urządzeń i usług udostępnianych wyłącznie przez zarządzającego portem lotniczym, związanych z lądowaniem, startem, oświetleniem i parkowaniem statków powietrznych oraz obsługą pasażerów i ładunków;
- 5) „sieć portów lotniczych” oznacza grupę portów lotniczych odpowiednio określonych jako taką przez państwo członkowskie i eksploatowanych przez tego samego zarządzającego portem lotniczym.

Artykuł 3

Brak dyskryminacji

Państwa członkowskie zapewniają niedyskryminowanie użytkowników portów lotniczych w zakresie opłat lotniskowych, zgodnie z prawem wspólnotowym. Nie wyklucza to różnicowania opłat lotniskowych ze względu na kwestie interesu publicznego i ogólnego, w tym kwestie środowiskowe. Kryteria stosowane w przypadku takiego różnicowania muszą być adekwatne, obiektywne i przejrzyste.

Artykuł 4

Sieć portów lotniczych

1. Państwa członkowskie mogą zezwolić zarządzającemu siecią portów lotniczych na wprowadzenie wspólnego przejrzystego systemu opłat lotniskowych obejmującego sieć portów lotniczych.
2. Państwa członkowskie mogą zezwolić, aby zarządzający kilkoma portami lotniczymi, obsługującymi to samo miasto lub konurbację, stosował tę samą wysokość opłat lotniskowych w odniesieniu do wszystkich tych portów, pod warunkiem że w każdym z tych portów lotniczych przestrzegane są wymagania dotyczące przejrzystości, o których mowa w art. 6.

Artykuł 5

Konsultacje i środki odwoławcze

1. Państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie obowiązkowej procedury regularnych konsultacji między zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami portu lotniczego albo przedstawicielami lub stowarzyszeniami użytkowników portu lotniczego, dotyczących funkcjonowania systemu opłat lotniskowych, ich wysokości oraz — odpowiednio — jakości świadczonych usług. Konsultacje takie odbywają się przynajmniej raz w roku, o ile strony nie postanowią inaczej w trakcie ostatnich przeprowadzonych konsultacji. Jeśli zostało zawarte wieloletnie porozumienie między zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami portu lotniczego, konsultacje odbywają się zgodnie

z postanowieniami takiego porozumienia. W każdym przypadku państwa członkowskie zachowują prawo do wystąpienia o częstsze prowadzenie konsultacji.

2. Państwa członkowskie zapewniają, w miarę możliwości, wprowadzanie zmian systemu opłat lotniskowych lub wysokości opłat w drodze porozumienia pomiędzy zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami portu lotniczego. W tym celu zarządzający portem lotniczym przedkłada użytkownikom portu lotniczego wszelkie propozycje zmian systemu opłat lotniskowych lub ich wysokości wraz z uzasadnieniem proponowanych zmian nie później niż na cztery miesiące przed ich wejściem w życie, chyba że występują wyjątkowe okoliczności, których uzasadnienie przedstawia się użytkownikom portu lotniczego, w którym to przypadku okres ten nie może być krótszy niż dwa miesiące. Zarządzający danym portem lotniczym organizuje konsultacje w sprawie proponowanych zmian z udziałem użytkowników portu lotniczego i uwzględnia ich opinie przed podjęciem decyzji. Zarządzający portem lotniczym publikuje podjętą decyzję lub zalecenie w rozsądnym terminie przed jej wejściem w życie. W przypadku gdy pomiędzy zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami nie zostało osiągnięte porozumienie w sprawie proponowanych zmian, zarządzający portem lotniczym uzasadnia swoją decyzję, uwzględniając opinie wyrażone przez użytkowników portu lotniczego.

3. W przypadku sporu w sprawie decyzji o opłatach lotniskowych podjętej przez zarządzającego portem lotniczym państwa członkowskie zapewniają każdej ze stron możliwość ubiegania się o interwencję niezależnego organu nadzorującego, o którym mowa w art. 10, który weryfikuje zasadność zmian systemu opłat lotniskowych lub ich wysokości.

4. Zmiana struktury lub wysokości opłat lotniskowych wprowadzona przez zarządzającego portem lotniczym — o ile została zakwestionowana przed niezależnym organem nadzorującym — nie może wejść w życie przed rozpatrzeniem sprawy przez ten organ. Niezależny organ nadzorujący może podjąć tymczasową decyzję o wprowadzeniu w życie zmiany opłat lotniskowych.

5. Państwo członkowskie może odstąpić od stosowania ust. 3 i 4 w odniesieniu do zmian systemu opłat lotniskowych lub ich wysokości w tych portach lotniczych, dla których ustaliło procedurę przewidującą nadzór ekonomiczny. Środki nadzoru ekonomicznego mogą być tożsame ze środkami, o których mowa w art. 1 ust. 5. W przypadku gdy te środki obejmują zatwierdzenie struktury lub wysokości opłat lotniskowych, muszą być one zatwierdzone przez ten sam organ, który do celów niniejszej dyrektywy został wyznaczony lub powołany jako niezależny organ nadzorujący.

Artykuł 6

Przejrzystość

1. Państwa członkowskie zapewniają — za każdym razem, kiedy mają się odbyć konsultacje, o których mowa w art. 5 ust. 1 — przekazanie przez zarządzającego portem lotniczym wszystkim użytkownikom portu lotniczego albo przedstawicielom lub stowarzyszeniom użytkowników portu lotniczego informacji na temat elementów, na podstawie których określa się strukturę lub wysokość wszystkich opłat nakładanych w każdym porcie lotniczym przez zarządzającego portem lotniczym. Informacje te obejmują co najmniej:

- a) wykaz usług i elementów infrastruktury udostępnianych w zamian za pobierane opłaty lotniskowe;

- b) metodę ustalania opłat lotniskowych;
- c) ogólną strukturę kosztów w odniesieniu do urzędzeń i usług, których dotyczą opłaty lotniskowe;
- d) przychody z różnych opłat i łączny koszt objętych nimi usług;
- e) prognozy sytuacji portu lotniczego w zakresie opłat, wzrostu ruchu i planowanych inwestycji;
- f) faktyczny stopień wykorzystania infrastruktury i urzędzeń portu lotniczego w danym okresie.

2. Państwa członkowskie zapewniają przekazywanie przez użytkowników portu lotniczego zarządzającemu portem lotniczym — przed każdymi konsultacjami, o których mowa w art. 5 ust. 1 — informacji obejmujących w szczególności:

- a) prognozy dotyczące ruchu;
- b) prognozy dotyczące składu i przewidywanego stopnia wykorzystania własnej floty;
- c) ich projekty rozwoju w danym porcie lotniczym;
- d) ich wymagania wobec danego portu lotniczego.

3. Z zastrzeżeniem przepisów krajowych, informacje przekazywane na podstawie niniejszego artykułu uważa się za poufne lub mające szczególne znaczenie ekonomiczne i w związku z tym traktuje się je w odpowiedni sposób. W przypadku zarządzających portami lotniczymi, którzy są notowani na giełdzie, w szczególności przestrzegane są przepisy dotyczące obrotu giełdowego.

Artykuł 7

Nowa infrastruktura

Przed sfinalizowaniem planów dotyczących nowych projektów infrastrukturalnych państwa członkowskie zapewniają przeprowadzenie przez zarządzającego portem lotniczym konsultacji z użytkownikami portu lotniczego.

Artykuł 8

Normy jakości

1. Aby zapewnić niezakłócone i efektywne funkcjonowanie danego portu lotniczego, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu umożliwienia zarządzającemu portem lotniczym oraz przedstawicielom lub stowarzyszeniom użytkowników portu lotniczego rozpoczęcie negocjacji mających na celu zawarcie porozumienia o poziomie usług dotyczącego jakości usług świadczonych w porcie lotniczym. Negocjacje w sprawie jakości usług mogą być prowadzone w ramach konsultacji, o których mowa w art. 5 ust. 1.

2. W każdym takim porozumieniu o poziomie usług określa się poziom usług świadczonych przez zarządzającego portem lotniczym uwzględniając rzeczywistą strukturę lub wysokość opłat lotniskowych oraz poziom usług, do których uprawnieni są użytkownicy portu lotniczego w zamian za opłaty lotniskowe.

Artykuł 9

Usługi dostosowane do indywidualnych potrzeb

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki umożliwiające zarządzającemu portem lotniczym zróżnicowanie

jakości i zakresu poszczególnych usług świadczonych w porcie lotniczym, w terminalach lub w ich części, co ma na celu udostępnienie usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb lub udostępnienie przeznaczonego do danego celu terminalu lub jego części. Struktura lub wysokość opłat lotniskowych może być zróżnicowana zależnie od jakości, zakresu i kosztów takich usług lub zróżnicowanie to może zostać uzasadnione w dowolny obiektywny sposób. Zarządzający portami lotniczymi dysponują swobodą we wprowadzaniu takich zróżnicowanych opłat lotniskowych.

2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby wszystkim użytkownikom portu lotniczego pragnącym korzystać z usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb lub z przeznaczonego do danego celu terminalu lub jego części umożliwić dostęp do tych usług i terminalu lub jego części.

W przypadku gdy o dostęp do usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb lub o dostęp do przeznaczonego do danego celu terminalu lub jego części ubiega się więcej użytkowników portu lotniczego niż jest to możliwe z uwagi na ograniczenia przepustowości, o dostępie decyduje się na podstawie adekwatnych, obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów. Kryteria te może określić zarządzający portem lotniczym, a państwa członkowskie mogą wymagać, by kryteria te zatwierdził niezależny organ nadzorujący.

Artykuł 10

Niezależny organ nadzorujący

1. Państwa członkowskie wyznaczają lub powołują niezależny organ jako swój krajowy niezależny organ nadzorujący, po to by zapewnić prawidłowe stosowanie środków podejmowanych zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy oraz wykonywać przynajmniej te zadania, które zostały przydzielone na mocy art. 5. Organem tym może być podmiot, któremu państwo członkowskie zleciło stosowanie dodatkowych środków regulacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 5, w tym zatwierdzanie systemów opłat lotniskowych lub wysokości opłat lotniskowych, pod warunkiem że podmiot ten spełnia wymogi określone w ust. 2 niniejszego artykułu.

2. Państwa członkowskie gwarantują niezależność organu nadzorującego, zapewniając jego odrębność prawną i niezależność funkcyjną od zarządzających portami lotniczymi i przewoźników lotniczych. Państwa członkowskie, które zachowują prawo własności względem portów lotniczych, zarządzających portami lotniczymi lub przewoźników lotniczych lub które zachowują kontrolę nad zarządzającymi portem lotniczym lub przewoźnikami lotniczymi, zapewniają by zadania związane z tym prawem własności lub z kontrolą nie zostały powierzone niezależnemu organowi nadzorującemu. Państwa członkowskie zapewniają bezstronne i przejrzyste wykonywanie uprawnień przez niezależny organ nadzorujący.

3. Państwa członkowskie przekazują Komisji nazwę i adres niezależnego organu nadzorującego, informacje o przydzielonych mu zadaniach i zakresie odpowiedzialności oraz informacje o środkach zastosowanych w celu zapewnienia zgodności z ust. 2.

4. Państwa członkowskie mogą utworzyć mechanizm finansowania dla niezależnego organu nadzorującego, który może obejmować nałożenie opłaty na użytkowników portów lotniczych i zarządzających portami lotniczymi.

5. Bez uszczerbku dla art. 5 ust. 5 państwa członkowskie zapewniają podjęcie — względem niezależnego organu nadzorującego, w odniesieniu do sporów, o których mowa w art. 5 ust. 3 — niezbędnych środków dotyczących systemu opłat lotniskowych lub ich wysokości, m.in. związanych z jakością usług; środki te obejmują:

- a) wprowadzenie procedury rozstrzygania sporów między zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami portu lotniczego;
- b) określenie warunków, na jakich można zażądać rozstrzygnięcia sporu przez niezależny organ nadzorujący. Organ ten może, w szczególności, odrzucić skargę, która nie jest należycie uzasadniona lub odpowiednio udokumentowana;
- c) określenie kryteriów rozpatrywania sporów w celu ich rozstrzygnięcia.

Wspomniane procedury, warunki i kryteria są niedyskryminacyjne, przejrzyste i obiektywne.

6. Przy weryfikacji zasadności zmiany systemu lub wysokości opłat lotniskowych zgodnie z art. 5, niezależny organ nadzorujący uzyskuje od zainteresowanych stron dostęp do niezbędnych informacji i jest zobowiązany do konsultacji z zainteresowanymi stronami w celu podjęcia decyzji. Organ ten wydaje decyzję możliwie jak najszybciej, a w każdym przypadku w terminie sześciu miesięcy od otrzymania skargi. Decyzje niezależnego organu nadzorującego są wiążące, bez uszczerbku dla kontroli parlamentarnej lub sądowej, zgodnie z procedurą stosowaną w państwie członkowskim.

7. Niezależny organ nadzorujący publikuje roczne sprawozdanie ze swojej działalności.

Artykuł 11

Sprawozdanie i przegląd

1. W terminie do ... (*) Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy oceniające postępy w osiągnięciu jej celów oraz, w stosownych przypadkach, wszelkie odpowiednie wnioski.

2. Państwa członkowskie i Komisja współpracują przy stosowaniu niniejszej dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do gromadzenia informacji potrzebnych do sporządzenia sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

Artykuł 12

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do ... (**). Niezwłocznie powiadają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia są określane przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 14

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu
Rady

...

Przewodniczący

(*) 4 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

(**) 36 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 29 stycznia 2007 r. Komisja przekazała Radzie wyżej wspomniany wniosek. Podstawą wniosku jest art. 80 ust. 2 Traktatu WE.
2. W dniach 29–30 listopada 2007 r. Rada ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii ustaliła podejście ogólne do przedmiotowego wniosku.
3. W dniu 15 stycznia 2008 r. Parlament Europejski (sprawozdawca Ulrich Stockmann (PSE–DE)) przeprowadził głosowanie nad wnioskiem w pierwszym czytaniu. Opinia PE składa się z 45 poprawek.
4. W dniu 7 kwietnia 2008 r. Rada ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii osiągnęła porozumienie polityczne w sprawie wniosku, przyjmując niektóre spośród 45 poprawek zgłoszonych przez PE w pierwszym czytaniu (dok. 8017/08). Przewiduje się, że wspólne stanowisko — opracowane w wyniku przeprowadzonych dyskusji — zostanie przyjęte przez Radę w dniu 23 czerwca 2008 r.

II. CEL

Celem proponowanej dyrektywy jest ustalenie wspólnych zasad nakładania opłat lotniskowych w portach lotniczych we Wspólnocie. Dyrektywa ma dokładniej określić stosunki między operatorami portów lotniczych a użytkownikami portów przez wprowadzenie wymogów: jawności, konsultacji z użytkownikami i stosowania zasady niedyskryminacji przy obliczaniu wysokości opłat pobieranych od użytkowników. Ponadto jej celem jest stworzenie silnych, niezależnych organów krajowych w państwach członkowskich, które będą pełniły rolę arbitra i rozpatrywały spory, tak by doprowadzić do ich szybkiego rozstrzygnięcia.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. Uwagi ogólne

Na sesji plenarnej w dniu 15 stycznia 2008 r. Parlament Europejski (PE) przyjął 45 poprawek do wniosku Komisji. Wspólne stanowisko Rady odzwierciedla zmiany dokonane we wniosku Komisji (zob. pkt 2a poniżej) polegające na wprowadzeniu wielu poprawek:

- w brzmieniu dosłownym (poprawki PE 8, 10, 11, 45), lub
- w brzmieniu zbliżonym, oddającym istotę treści poprawki (poprawki PE 1, 2, 3, 15, 23, 28, 29).

Znaczna liczba poprawek nie została jednak uwzględniona we wspólnym stanowisku, ponieważ Rada stwierdziła, że:

1. są one zbędne, gdyż uwzględniono je już w innych aktach prawnych przyjętych po wydaniu opinii przez PE; lub
2. zostały uwzględnione w innej części tekstu, jako że wspólne stanowisko zawiera pierwotny wniosek Komisji w wersji przeredagowanej.

2. *Kwestie szczegółowe*

a) **Główne zmiany w stosunku do wniosku Komisji**

Traktując wniosek Komisji jako podstawę prac, Rada wprowadziła do niego pewne zmiany, które można podsumować w następujący sposób:

- *zakres stosowania proponowanej dyrektywy, art. 1*

Pierwotnie Komisja proponowała, aby uwzględnić wszystkie porty lotnicze obsługujące rocznie ponad 1 mln pasażerów. Rada uzgodniła podniesienie tego progu do 5 mln i objęcie zakresem stosowania największego portu lotniczego każdego państwa członkowskiego. Taki zakres stosowania zgodny jest ponadto z opinią PE.

- *modulowanie opłat ze względu na cel ochrony środowiska i inne cele związane z interesem publicznym, art. 3*

Rada uzgodniła włączenie tej możliwości do artykułu o braku dyskryminacji. Rozwiązanie to odzwierciedla dążenie państw członkowskich do tego, żeby zachować możliwość promowania korzystania ze statków powietrznych przyjaznych środowisku przez modulacje opłat lotniskowych a także w innych celach.

— *powiązanie kosztów*, motyw 8

Treść tego motywu to wynik wyważonego kompromisu między dążeniem państw członkowskich do ścisłego powiązania opłat lotniskowych z wysokością kosztów świadczenia usług w porcie lotniczym (zgodnie z zaleceniami wydanymi przez ICAO w ramach polityki w sprawie opłat lotniskowych) a koniecznością zapewnienia odpowiedniego stopnia elastyczności innym państwom członkowskim, łącznie z tymi, które uważają, że powyższe rozwiązanie mogłoby wpływać na funkcjonowanie sieci portów lotniczych, ponieważ dzięki elastycznemu podejściu będą one mogły wykorzystywać przychody z działalności handlowej w całej sieci portów lotniczych.

— *sieć portów lotniczych i system opłat lotniskowych*, art. 2 ust. 5 i art. 4

Rada uzgodniła, że należy wprowadzić do tekstu projektu dyrektywy definicję sieci portów lotniczych. Stwierdziła ponadto, że właściwym rozwiązaniem będzie dodanie tekstu, z którego wynikać będzie, że porty lotnicze obsługujące to samo miasto lub konurbację mogą mieć wspólny system opłat lotniskowych.

— *środki nadzoru ekonomicznego*, art. 5 ust. 5

Rada uznała, że należy dodać przepis o środkach nadzoru ekonomicznego, zgodnie z którym państwa członkowskie stosujące systemy takiego nadzoru nie będą zobowiązane do stosowania procedury rozwiązywania sporów przewidzianej w przedmiotowej dyrektywie. Dodanie takiego przepisu jest uzasadnione tym, że nadzór ekonomiczny zapewnia stopień ochrony, który jest porównywalny ze stopniem ochrony ustanowionym w przedmiotowej dyrektywie.

— *termin transpozycji przedmiotowej dyrektywy*, art. 12

Rada wydłużyła do 36 miesięcy okres, w jakim należy dokonać transpozycji przedmiotowej dyrektywy do prawa krajowego, dzięki czemu państwa członkowskie powinny mieć wystarczająco dużo czasu na zastosowanie środków potrzebnych do wykonania tej dyrektywy.

b) **Poprawki Parlamentu Europejskiego**

Ponadto Rada przeanalizowała niektóre poprawki, nie uwzględniając ich jednak w swoim wspólnym stanowisku. Kwestie te mogą być podsumowane w następujący sposób:

— *opłaty za ochronę*

poprawki 4, 13, 37–41

We wspólnym stanowisku nie uwzględniono poprawek dotyczących pokrycia kosztów ochrony, ponieważ kwestie poruszone przez PE w tym zakresie zostały rozwiązane w momencie wejścia w życie nowego rozporządzenia dotyczącego ochrony lotnictwa cywilnego (rozporządzenia 300/2008). Kwestie te zostaną również uwzględnione w inicjatywie politycznej, którą ma opracować Komisja.

— *finansowanie wstępne*

poprawki 31, 32

We wspólnym stanowisku podkreślono znaczenie nowych projektów infrastrukturalnych i wprowadzono możliwość ich finansowania, jednocześnie zapewniając ochronę interesów użytkowników portów lotniczych. Ta zasada finansowania wstępnego została już zapisana w tekstach ICAO, ale Rada uznała, że nie należy jej wprowadzać do wspólnego stanowiska ze względu na różne traktowanie tej kwestii w różnych państwach członkowskich i na potrzebę zachowania elastyczności. Komisja nie przyjęła tych poprawek.

— *system finansowania z jednego źródła lub z kilku źródeł*

poprawki 6, 22

Rada stwierdziła, że należy przewidzieć utworzenie wspólnych ram regulujących podstawowe elementy opłat lotniskowych i sposób ich ustalania, jednocześnie jednak podkreśliła, że państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania systemu finansowania z jednego źródła, systemu finansowania z kilku źródeł lub systemu mieszanego oraz że nie powinny być zobowiązane do przyjmowania przepisów, które wprowadzałyby obligatoryjne stosowanie jednego z tych systemów lub dałyby portom lotniczym możliwość przyjęcia systemu według własnego uznania. Z powyższych powodów do wspólnego stanowiska nie wprowadzono żadnego przepisu wyraźnie odnoszącego się do tej kwestii.

— *objęcie siecią wszystkich portów lotniczych*

poprawki 9, 14

Poprawek tych nie uwzględniono we wspólnym stanowisku ze względu na konieczność zachowania spójności z ogólnym podejściem do kwestii sieci, które zakłada niedyskryminowanie sieci między państwami członkowskimi, eliminowanie niepotrzebnej biurokracji w małych portach lotniczych, oraz ze względu na to, że w praktyce takie rozwiązanie nie jest potrzebne, ponieważ zdaniem Rady nie występuje ryzyko subsydiowania skróśnego.

— *pozostałe poprawki*

We wspólnym stanowisku nie uwzględniono niektórych poprawek z trzech powodów:

- Rada stwierdziła, że nie były one spójne z filozofią i podejściem leżącymi u podstaw projektu dyrektywy;
- Rada stwierdziła, że nie zostały one opracowane w sposób wystarczająco przejrzysty, a możliwość ich niejednolitej interpretacji mogłaby prowadzić do braku pewności prawa;
- Rada stwierdziła, że uwzględnienie ich stanowiłoby rozwiązanie, które w praktyce byłoby trudne do wprowadzenia w życie przez państwa członkowskie, zwłaszcza jeśli chodzi o poprawki dotyczące ustalania terminów, które to terminy w opinii państw członkowskich były za krótkie lub za długie.

Poprawki, o których mowa, dotyczą następujących kwestii:

- zasady dotyczące konkurencji i pomocy państwa (część poprawek 7, 16, 24, 25, 26);
- brak dyskryminacji (poprawki 34, 35, 36);
- warunki interwencji niezależnego organu regulacyjnego i przenoszenia uprawnień (poprawki 19, 21, 42, 43);
- poziom usług i jakość usług (poprawki 5, 27, 33);
- odniesienie do czynników warunkujących poziom opłat lotniskowych (poprawka 12);
- konsultacje (poprawka 17);
- termin przedkładania propozycji zmian w systemie opłat lotniskowych (poprawka 18);
- dopuszczalność skarg (poprawka 20);
- jawność (poprawka 30);
- termin podejmowania decyzji przez niezależny organ regulacyjny (poprawka 44).

IV. PODSUMOWANIE

Rada uważa, że wspólne stanowisko stanowi wyważone rozwiązanie, które nie narusza celów i założeń leżących u podstaw wniosku Komisji. Uwzględni ono również wyniki pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim.

Rada odnotowuje nieformalne negocjacje przeprowadzone przez Radę i Parlament Europejski, i wyraża przekonanie, że przygotowany kompromisowy tekst umożliwi szybkie przyjęcie przedmiotowej dyrektywy w bliskiej przyszłości.

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) nr 23/2008

przyjęte przez Radę dnia 15 września 2008 r.

w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/.../WE z dnia ... zmieniającej dyrektywę 2003/88/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy

(2008/C 254 E/03)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 137 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 137 Traktatu stanowi, że Wspólnota ma wspierać i uzupełniać działania państw członkowskich służące ulepszeniu środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. w dyrektywach przyjętych na podstawie wspomnianego artykułu ma unikać się nakładania jakichkolwiek ograniczeń administracyjnych, finansowych i prawnych, które utrudniałyby tworzenie i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- (2) Dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾ ustanawia minimalne wymagania co do organizacji czasu pracy, między innymi pod względem okresów dobowego odpoczynku, odpoczynku tygodniowego, przerw, maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, corocznego urlopu wypoczynkowego oraz pewnych aspektów pracy w porze nocnej, pracy w systemie zmianowym oraz harmonogramów pracy.
- (3) Art. 19 ust. 3 i art. 22 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2003/88/WE przewidują dokonanie przeglądu w terminie do dnia 23 listopada 2003 r.
- (4) Po upływie ponad dziesięciu lat od przyjęcia dyrektywy Rady 93/104/WE ⁽⁵⁾, czyli pierwotnej dyrektywy dotyczącej organizacji czasu pracy, konieczne stało się uwzględnienie nowych realiów i potrzeb zarówno pracodawców, jak i pracowników oraz zapewnienie środków na realizację celów w dziedzinie wzrostu i zatrudnienia określonych przez Radę Europejską w dniach 22 i 23 marca 2005 r. w kontekście strategii lizbońskiej.

(5) Godzenie pracy z życiem rodzinnym jest również podstawowym elementem, umożliwiającym realizację celów wyznaczonych przez Unię Europejską w strategii lizbońskiej, w szczególności zwiększenia stopy zatrudnienia kobiet. Chodzi nie tylko o stworzenie bardziej zadowalającego środowiska pracy, lecz również o lepsze dostosowanie go do potrzeb pracowników — w szczególności tych, którzy mają obowiązki rodzinne. Szereg zmian zawartych w niniejszej dyrektywie ma pozwolić na łatwiejsze pogodzenie życia zawodowego z życiem rodzinnym.

(6) W związku z tym państwa członkowskie powinny zachęcać partnerów społecznych do zawierania umów na odpowiednim szczeblu, by ułatwić godzenie życia zawodowego i rodzinnego.

(7) Należy wzmocnić ochronę zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz bardziej uelastyczyć organizację czasu pracy — zwłaszcza pod względem dyżurów, a konkretnie okresów nieaktywności w czasie dyżurów — a także wypracować nową równowagę między godzeniem życia zawodowego i rodzinnego z jednej strony a elastyczniejszą organizacją pracy z drugiej strony.

(8) Pracownicy powinni otrzymywać okresy wyrównawczego odpoczynku w sytuacjach, w których okresy odpoczynku nie są zapewniane. O długości rozsądnego terminu, w którym pracownikom przysługują równoważne okresy wyrównawczego odpoczynku, decydować powinny państwa członkowskie, uwzględniając potrzebę zapewnienia tym pracownikom zdrowia i bezpieczeństwa oraz zasadę proporcjonalności.

(9) Należy także ponownie przeanalizować przepisy o okresie rozliczeniowym dla maksymalnego tygodniowego czasu pracy, tak aby dostosować je do potrzeb pracodawców i pracowników, nie naruszając gwarancji ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

(10) Jeżeli umowa o pracę zawarta jest na okres krótszy niż jeden rok, okres rozliczeniowy nie powinien być dłuższy niż okres trwania umowy o pracę.

(11) Doświadczenie nabyte w związku ze stosowaniem art. 22 ust. 1 dyrektywy 2003/88/WE pokazuje, że całkowicie indywidualne podejmowanie decyzji o niestosowaniu przepisów art. 6 tej dyrektywy może powodować problemy pod względem ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz ich wolności wyboru.

⁽¹⁾ Dz.U. C 267 z 27.10.2005, str. 16.⁽²⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005, str. 69.⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 11 maja 2005 r. (Dz.U. C 92 E z 20.4.2006, str. 292), wspólne stanowisko Rady z dnia 15 września 2008 r. i decyzja Rady z dnia ... (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).⁽⁴⁾ Dz.U. L 299 z 18.11.2003, str. 9.⁽⁵⁾ Dz.U. L 307 z 13.12.1993, str. 1. Dyrektywa uchylona dyrektywą 2003/88/WE.

- (12) Prawo wyboru przewidziane w art. 22 ust. 1 stanowi odstępstwo od zasady, że tydzień pracy wynosi najwyżej 48 godzin, liczonych jako przeciętna liczba godzin w okresie rozliczeniowym. Wybór ten jest uzależniony od możliwości skutecznej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, a także od wyraźnej, niewymuszonej i świadomej zgody danego pracownika. Stosowanie tego prawa musi podlegać odpowiednim zabezpieczeniom, aby zapewnić przestrzeganie wspomnianych warunków, i ścisłemu monitorowaniu.
- (13) Przed skorzystaniem z prawa wyboru przewidzianego w art. 22 ust. 1 należy rozważyć, czy najdłuższy okres rozliczeniowy lub inne elastyczne rozwiązania przewidziane w dyrektywie 2003/88/WE nie dają już, same w sobie, wymaganej elastyczności.
- (14) Ze względu na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników nie można w państwach członkowskich równocześnie stosować elastycznego okresu rozliczeniowego przewidzianego w art. 19 akapit pierwszy lit. b) i prawa wyboru na mocy art. 22 ust. 1.
- (15) Zgodnie z art. 138 ust. 2 Traktatu Komisja skonsultowała się z partnerami społecznymi na poziomie wspólnotowym w sprawie możliwego kierunku działania wspólnotowego w tej dziedzinie.
- (16) Po przeprowadzeniu tych konsultacji Komisja uznała, że działanie wspólnotowe jest pożądane, i przeprowadziła dalsze konsultacje z partnerami społecznymi w sprawie treści rozważanego wniosku, zgodnie z art. 138 ust. 3 Traktatu.
- (17) Po tych powtórnych konsultacjach partnerzy społeczni nie poinformowali Komisji o swojej woli rozpoczęcia procesu, który mógłby doprowadzić do zawarcia porozumienia przewidzianego w art. 139 Traktatu.
- (18) W związku z tym, że cel niniejszej dyrektywy, mianowicie unowocześnienie prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego organizacji czasu pracy, nie może zostać zadowalająco zrealizowany przez państwa członkowskie, może natomiast zostać lepiej zrealizowany na poziomie Wspólnoty. Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (19) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i przestrzega zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej⁽¹⁾. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego poszanowania prawa do należytych i sprawiedliwych warunków pracy, o którym mowa w art. 31 karty, w szczególności w jego ust. 2, który stanowi, że „Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, do okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu”.

- (20) Wprowadzenie w życie niniejszej dyrektywy powinno utrzymać ogólny poziom ochrony przyznany pracownikom w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 2003/88/WE wprowadza się następujące zmiany:

- 1) W art. 2 dodaje się ustępy w brzmieniu:

„1a. »czas dyżuru« oznacza czas, w którym pracownik ma obowiązek pozostawać do dyspozycji pracodawcy w swoim miejscu pracy, tak aby na polecenie pracodawcy wykonywać swoje czynności lub obowiązki.

1b. »miejsce pracy« oznacza miejsce lub miejsca, w których pracownik zwykle wykonuje swoje czynności lub obowiązki i które jest określone zgodnie z tym, co przewiduje stosunek pracy lub umowa o pracę mające zastosowanie do pracownika.

1c. »nieaktywna część czasu dyżuru« oznacza okres, w którym pracownik pełni dyżur w rozumieniu ust. 1a, ale nie jest zobowiązany przez pracodawcę do faktycznego wykonywania swoich czynności lub obowiązków.”.

- 2) Dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 2a

Czas dyżuru

Nieaktywna część czasu dyżuru nie jest uważana za czas pracy, chyba że prawo krajowe lub — zgodnie z tym prawem lub praktyką krajową — układ zbiorowy lub porozumienie między partnerami społecznymi stanowią inaczej.

Nieaktywna część czasu dyżuru może być obliczana na podstawie przeciętnej liczby godzin lub proporcji czasu dyżuru, uwzględniając doświadczenia w danym sektorze, na mocy układu zbiorowego lub porozumienia między partnerami społecznymi lub ustawodawstwa krajowego po konsultacji z partnerami społecznymi.

Nieaktywna część czasu dyżuru nie jest uwzględniana przy obliczaniu odpowiednio dobowych lub tygodniowych okresów odpoczynku przewidzianych w art. 3 i 5, chyba że inaczej stanowi:

- a) układ zbiorowy lub porozumienie między partnerami społecznymi;

lub

- b) ustawodawstwo krajowe po konsultacji z partnerami społecznymi.

Okres, w którym pracownik faktycznie wykonuje swoje czynności lub obowiązki podczas czasu dyżuru, jest zawsze uważany za czas pracy.

⁽¹⁾ Dz.U. C 303 z 14.12.2007, str. 1.

Artykuł 2b

Godzenie pracy i życia rodzinnego

Państwa członkowskie zachęcają partnerów społecznych odpowiedniego szczebla, bez uszczerbku dla ich autonomii, by zawierali porozumienia służące lepszemu godzeniu pracy z życiem rodzinnym.

Państwa członkowskie zapewniają — bez uszczerbku dla dyrektywy 2002/14/WE z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej (*) i po zasięgnięciu opinii partnerów społecznych — by pracodawcy informowali pracowników we właściwym terminie o wszelkich istotnych zmianach w harmonogramie lub organizacji ich czasu pracy.

Biorąc pod uwagę potrzeby pracowników w zakresie elastycznego wymiaru czasu pracy i harmonogramów pracy, państwa członkowskie zgodnie z praktyką krajową zachęcają również pracodawców do rozpatrywania wniosków o zmianę wymiaru czasu pracy i harmonogramów pracy, z uwzględnieniem potrzeb przedsiębiorstwa oraz z uwzględnieniem potrzeb pracodawców i pracowników w zakresie elastyczności.

(*) Dz.U. L 80 z 23.3.2002, str. 29.”.

3) W art. 17 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w ust. 1 wyrazy „art. 3–6, 8 oraz art. 16” zastępuje się wyrazami „art. 3–6, art. 8 oraz art. 16 lit. a) i c)”;
- b) w ust. 2 wyrazy „pod warunkiem że zainteresowanym pracownikom zapewniono równoważne okresy wyrównawczego odpoczynku” zastępuje się wyrazami „pod warunkiem że zainteresowanym pracownikom zapewniono równoważne okresy wyrównawczego odpoczynku w rozsądnym terminie, który ma zostać określony w ustawodawstwie krajowym, układzie zbiorowym lub porozumieniu zawartym między partnerami społecznymi”;
- c) w ust. 3 zdanie wprowadzające wyrazy „art. 3, 4, 5, 8 oraz 16” zastępuje się wyrazami „art. 3, 4, 5, 8 oraz art. 16 lit. a) i c)”;
- d) w ust. 5 wprowadza się następujące zmiany:

(i) akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„5. Zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu odstąpienia od art. 6 można stosować względem lekarzy stażystów zgodnie z przepisami określonymi w akapitach od drugiego do szóstego niniejszego ustępu.”;

(ii) skreśla się ostatni akapit.

4) W art. 18 akapit trzeci wyrazy „pod warunkiem że odpowiednie równoważne okresy odpoczynku przyznaje się zainteresowanym pracownikom” zastępuje się wyrazami „pod warunkiem że zainteresowanym pracownikom udziela się równoważnych okresów wyrównawczego odpoczynku

w rozsądnym terminie, który zostanie określony przez ustawodawstwo krajowe, układ zbiorowy lub porozumienie zawarte między partnerami społecznymi”.

5) Art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 19

Ograniczenia dotyczące odstąpienia od okresu rozliczeniowego

Bez uszczerbku dla art. 22a lit. b) i na zasadzie odstąpienia od art. 16 lit. b), o ile zachowane zostają ogólne zasady ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników, państwa członkowskie mogą zezwolić z przyczyn obiektywnych lub technicznych lub z przyczyn dotyczących organizacji pracy, by okresem rozliczeniowym był okres nieprzekraczający 12 miesięcy ustalony:

- a) na mocy układu zbiorowego lub porozumienia między partnerami społecznymi, jak przewidziano w art. 18;
- lub
- b) na mocy przepisu ustawowego lub wykonawczego po zasięgnięciu opinii partnerów społecznych odpowiedniego szczebla.

Korzystając z możliwości, określonej w akapicie pierwszym lit. b), państwa członkowskie zapewniają, by pracodawcy przestrzegali swoich obowiązków określonych w rozdziale II dyrektywy 89/391/EWG.”.

6) Art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 22

Przepisy różne

1. Mimo obowiązywania ogólnej zasady, że maksymalny tygodniowy wymiar czasu pracy w Unii Europejskiej wynosi 48 godzin i że w praktyce wyjątkiem jest, by pracownicy w Unii Europejskiej pracowali dłużej, państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu art. 6, pod warunkiem że podejmą konieczne działania mające na celu zapewnienie skutecznej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Jednak wykonywanie tego prawa wyboru musi być wyraźnie przewidziane w układzie zbiorowym lub porozumieniu między partnerami społecznymi odpowiedniego szczebla lub w ustawodawstwie krajowym po konsultacji z partnerami społecznymi odpowiedniego szczebla.

2. W każdym przypadku państwa członkowskie, które chcą skorzystać ze wspomnianego prawa wyboru, muszą podjąć środki konieczne do zapewnienia, aby:

- a) żaden pracodawca nie żądał od pracownika, by pracował dłużej niż 48 godzin w okresie siedmiu dni liczonych jako przeciętna liczba godzin w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w art. 16 lit. b), chyba że otrzymał on zgodę pracownika na wykonywanie takiej pracy. Zgoda taka ważna jest przez okres nieprzekraczający jednego roku i jest odnawialna;

- b) żaden pracownik nie został przez swojego pracodawcę narażony na negatywne skutki z powodu niewyrażenia zgody na wykonywanie takiej pracy ani z powodu cofnięcia swojej zgody na nią, bez względu na przyczynę;
- c) zgoda wyrażona w momencie:
- (i) podpisywania indywidualnej umowy o pracę; lub
 - (ii) w ciągu pierwszych czterech tygodni stosunku pracy,
- była nieważna i nieskuteczna;
- d) żaden pracownik, który wyraził zgodę zgodnie z niniejszym artykułem, w okresie siedmiu dni nie pracował dłużej niż:
- (i) 60 godzin — liczonych jako przeciętna liczba godzin w okresie 3 miesięcy — chyba że układ zbiorowy lub porozumienie między partnerami społecznymi stanowią inaczej; lub
 - (ii) 65 godzin — liczonych jako przeciętna liczba godzin w okresie 3 miesięcy — gdy brak jest układu zbiorowego i gdy nieaktywna część czasu dyżuru uznawana jest za czas pracy zgodnie z art. 2a;
- e) każdy pracownik w ciągu sześciu pierwszych miesięcy po podpisaniu ważnej umowy lub w okresie maksymalnie trzech miesięcy po zakończeniu okresu próbnego określonego w jego umowie — zależnie od tego, który z tych okresów jest dłuższy, miał prawo wycofać, ze skutkiem natychmiastowym, swoją zgodę na wykonywanie takiej pracy, informując o tym we właściwym terminie pracodawcę na piśmie. Po upływie tego terminu pracodawca może wymagać od pracownika złożenia pisemnego wypowiedzenia takiej zgody, którego okres nie może przekroczyć dwóch miesięcy;
- f) pracodawca prowadził bieżącą dokumentację dotyczącą wszystkich pracowników, którzy wykonują taką pracę, oraz odpowiednią dokumentację pozwalającą wykazać, że przestrzegane są przepisy niniejszej dyrektywy;
- g) dokumentacja ta była udostępniana właściwym organom, które ze względu na bezpieczeństwo lub zdrowie pracowników mogą zakazać lub ograniczyć możliwość przekazywania maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy;
- h) pracodawca na żądanie właściwych organów dostarczał im informacji o przypadkach, w których pracownicy wyrazili zgodę na pracę przekraczającą 48 godzin w okresie siedmiu dni, liczonych jako przeciętna liczba godzin w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w art. 16 lit. b), a także dostarczał im odpowiednią dokumentację pozwalającą wykazać, że przestrzegane są przepisy niniejszej dyrektywy.

3. Z zastrzeżeniem ogólnych zasad ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w przypadku gdy pracownik zatrudniony jest przez tego samego pracodawcę przez okres lub okresy nieprzekraczające ogółem 10 tygodni w okresie 12 miesięcy, przepisów ust. 2 lit. c) pkt (ii) i ust. 2 lit. d) nie stosuje się.”.

- 7) Dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 22a

Przepisy szczególne

Jeżeli państwo członkowskie korzysta z prawa wyboru przewidzianego w art. 22:

- a) nie stosuje się możliwości określonej w art. 19 akapit pierwszy lit. b);
- b) państwo członkowskie, na zasadzie odstępstwa od art. 16 lit. b) oraz z przyczyn obiektywnych lub technicznych lub z przyczyn dotyczących organizacji pracy, może zezwolić w drodze przepisów ustawodawczych, wykonawczych lub administracyjnych, by okresem rozliczeniowym był okres nieprzekraczający 6 miesięcy.

Taki okres rozliczeniowy nie może naruszać ogólnych zasad ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników ani wpływać na trzymiesięczny okres rozliczeniowy, mający na mocy art. 22 ust. 2 lit. d) zastosowanie do pracowników, którzy wyrazili ważną i w dalszym ciągu obowiązującą zgodę przewidzianą w art. 22 ust. 2 lit. a).”.

- 8) Art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 24

Sprawozdania

1. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego już przyjętych lub właśnie przyjmowanych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

2. Państwa członkowskie co pięć lat przedkładają Komisji sprawozdanie z praktycznego wprowadzania w życie niniejszej dyrektywy i podają stanowiska partnerów społecznych.

Komisja przekazuje te informacje Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Doradczemu ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy.

3. Co pięć lat od dnia 23 listopada 1996 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy, biorąc pod uwagę ust. 1 i 2.”.

- 9) Dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 24a

Sprawozdanie oceniające

1. Do ... (*):

- a) państwa członkowskie, które zdecydowały się skorzystać z prawa wyboru na mocy art. 22 ust. 1, informują Komisję o przyczynach, odnośnych sektorach, rodzajach działalności i liczbie pracowników, których decyzja ta dotyczy, po zasięgnięciu opinii partnerów społecznych na szczeblu krajowym. Sprawozdanie każdego państwa członkowskiego zawiera informacje o wpływie, jaki decyzja ta ma na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, a także o opiniach partnerów społecznych odpowiedniego szczebla; sprawozdanie to jest również przedstawiane partnerom społecznym na szczeblu krajowym;

(*) 6 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

b) państwa członkowskie, które korzystają z możliwości na mocy art. 19 akapit pierwszy lit. b), informują Komisję o sposobie realizacji tego przepisu i jego wpływie na bezpieczeństwo i zdrowie pracowników.

2. Do ... (*) Komisja, po konsultacji z partnerami społecznymi na szczeblu wspólnotowym, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące:

a) korzystania z prawa wyboru przewidzianego w art. 22 ust. 1 i przyczyn korzystania z niego, oraz

b) innych czynników, które mogą być przyczyną wydłużania godzin pracy, takich jak korzystanie z art. 19 akapit pierwszy lit. b).

Sprawozdaniu temu mogą towarzyszyć stosowne wnioski służące skróceniu nadmiernego czasu pracy, w tym także dotyczące korzystania z prawa wyboru, o którym mowa w art. 22 ust. 1, z uwzględnieniem wpływu, jaki skorzystanie z tego prawa może mieć na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, których ma dotyczyć ta możliwość.

3. Na podstawie sprawozdania, o którym mowa w ust. 2, Rada dokonuje oceny korzystania z prawa wyboru przewidzianego w niniejszej dyrektywie, mianowicie prawa wyboru określonego w art. 19 akapit pierwszy lit. b) i art. 22 ust. 1.

Do ... (**) Komisja może w stosownych przypadkach, uwzględniając wyniki tej oceny, przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący zmiany niniejszej dyrektywy, w tym także prawa wyboru przewidzianego w art. 22 ust. 1.”.

Artykuł 2

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych w celu wdrożenia niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki dla zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o odnośnych przepisach najpóźniej do ... (***). Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich dalszych zmianach tych przepisów w odpowiednim terminie, w szczególności zapewniają pracownikom lub ich przedstawicielom odpowiednie

środki egzekwowania obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 3

1. Państwa członkowskie nie później niż ... (***) wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy lub zapewniają wprowadzenie w życie przez partnerów społecznych niezbędnych przepisów w drodze porozumienia, przy czym państwa członkowskie muszą dokonać wszelkich niezbędnych dostosowań, pozwalających im stale gwarantować realizację celów niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji odnośne informacje.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia są określane przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst przepisów prawa krajowego, które państwa te przyjęły w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie w dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 5

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

...
Przewodniczący

W imieniu
Rady

...
Przewodniczący

(*) 7 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
(**) 8 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
(***) 3 lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

W dniu 24 września 2004 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/88/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy ⁽¹⁾. Wniosek jest oparty na art. 137 ust. 2 Traktatu.

W dniu 11 maja 2005 r. ⁽²⁾ zgodnie z art. 251 Traktatu Parlament Europejski przedstawił opinię po pierwszym czytaniu.

Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię w dniu 11 maja 2005 r. ⁽³⁾, a Komitet Regionów — w dniu 14 kwietnia 2005 r. ⁽⁴⁾.

W dniu 2 czerwca 2005 r. Komisja przedstawiła zmieniony wniosek ⁽⁵⁾, w którym zaakceptowała 13 z 25 poprawek przyjętych przez Parlament Europejski.

W dniu 9 czerwca 2008 r. Rada osiągnęła większością kwalifikowaną porozumienie polityczne co do wspólnego stanowiska, a równocześnie — w ten sam sposób — porozumienie co do wspólnego stanowiska dotyczącego dyrektywy w sprawie warunków pracy pracowników tymczasowych. Pięć delegacji spośród tych, które nie były w stanie zaakceptować tekstu porozumienia politycznego w sprawie dyrektywy o czasie pracy, zgłosiło wspólne oświadczenie do protokołu posiedzenia Rady ⁽⁶⁾.

W dniu 15 września 2008 r. zgodnie z art. 251 ust. 2 Traktatu WE Rada przyjęła większością kwalifikowaną wspólne stanowisko.

II. CELE

Wniosek ma dwa cele, którymi są:

- po pierwsze, dokonanie przeglądu niektórych przepisów dyrektywy 2003/88/WE (która ostatnio zmieniła dyrektywę 93/104/WE) zgodnie z art. 19 i 22 tej dyrektywy. Chodzi o przepisy dotyczące odstępstw od okresu rozliczeniowego stosowanego w ramach art. 6 (maksymalny tygodniowy wymiar czasu pracy) oraz możliwości niestosowania art. 6, jeżeli pracownik wyrazi zgodę na wykonywanie pracy w dłuższym wymiarze (klauzula „opt-out”);
- po drugie, uwzględnienie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, zwłaszcza orzeczeń w sprawach SIMAP ⁽⁷⁾ i Jaeger ⁽⁸⁾; w orzeczeniach tych stwierdza się, że dyżur lekarski, w czasie którego lekarz zobowiązany jest do fizycznej obecności w szpitalu, musi być uznawany za czas pracy. Interpretacja niektórych przepisów dyrektywy przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości wydana po kilku wnioskach o wydanie orzeczeń prejudycjalnych na mocy art. 234 Traktatu miała znaczny wpływ na pojęcie „czasu pracy”, a tym samym na zasadnicze przepisy dyrektywy.

W szczególności:

- Aby zapewnić odpowiednią równowagę między, z jednej strony, ochroną zdrowia i bezpieczeństwa pracowników a, z drugiej strony, potrzebą uelastycznienia sytuacji pracodawców, wniosek ustanawia ogólne zasady ochrony pracowników pracujących na dyżurze zarówno podczas okresu aktywności, jak i nieaktywności w czasie dyżuru. W tych ramach we wniosku przewidziano, że nieaktywna część dyżuru nie jest czasem pracy w rozumieniu dyrektywy, chyba że ustawodawstwo krajowe, układy zbiorowe lub umowy między partnerami społecznymi stanowią inaczej.
- Celem wniosku jest przyznanie pod pewnymi warunkami pracodawcom i państwom członkowskim większej elastyczności w organizacji czasu pracy przez wydłużenie do jednego roku okresu rozliczeniowego stosowanego do obliczania maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, czyli stworzenie przedsiębiorstwom możliwości radzenia sobie z mniej lub bardziej regularnie występującymi fluktuacjami zapotrzebowania.

⁽¹⁾ Dz.U. C 322 z 29.12.2004, str. 9.

⁽²⁾ Dz.U. C 92 z 20.4.2006, str. 292.

⁽³⁾ Dz.U. C 267 z 27.10.2005, str. 16.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005, str. 69.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 146 z 16.6.2005, str. 13.

⁽⁶⁾ Dok. 10583/08 ADD 1.

⁽⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 3 października 2000 r. w sprawie C-303/98, Sindicato de Médicos de Asistencia Pública (SIMAP) przeciwko Conselleria de Sanidad y Consumo de la Generalidad Valenciana, Rec., str. I-07963.

⁽⁸⁾ Wyrok Trybunału z dnia 9 października 2003 r. w sprawie C-151/02, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Landesarbeitsgericht Schleswig Holstein (Niemcy) w toczącym się przed tym sądem postępowaniu Landeshauptstadt Kiel przeciwko Jaeger — dotychczas nieopublikowany.

- Wniosek ułatwia godzenie życia zawodowego i życia rodzinnego, w szczególności dzięki zmianom zaproponowanym w odniesieniu do art. 22.
- Jeżeli chodzi o indywidualne korzystanie z klauzuli „opt-out”, czyli przekroczenia tygodnia pracy ograniczonego do średnio 48 godzin, wniosek wzmacnia dialog społeczny przez zaangażowanie partnerów społecznych w każdą decyzję państwa członkowskiego zezwalającą na korzystanie z klauzuli „opt-out” przez poszczególnych pracowników. Zgodnie z nowym systemem decyzja państwa członkowskiego zezwalająca na korzystanie z klauzuli „opt-out” musi być wprowadzona drogą uprzednio zawartego układu zbiorowego lub umowy między partnerami społecznymi na odpowiednim szczeblu lub w ustawodawstwie krajowym po konsultacji z partnerami społecznymi na odpowiednim szczeblu. Nadal żaden pracodawca nie może zobowiązać pracownika do pracy dłużej niż średnio 48 godzin tygodniowo, tak że każdy pracownik musi wyrazić zgodę na korzystanie z klauzuli „opt-out”. Na szczeblu wspólnotowym będą obowiązywać zaostrzone warunki zapobiegające nadużyciom i zapewniające w pełni wolny wybór pracownikowi, który rozważy skorzystanie z klauzuli „opt-out”. Ponadto wniosek wprowadza ogólną zasadę, zgodnie z którą należy ograniczyć tygodniowy maksymalny czas pracy.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. Uwagi ogólne

a) zmieniony wniosek Komisji

Parlament Europejski przyjął 25 poprawek do wniosku Komisji. 13 z tych poprawek włączono do zmienionego wniosku Komisji w całości, w części lub po przeformułowaniu (poprawki 1, 2, 3, 4, 8, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19 i 24). 12 pozostałych poprawek Komisja nie mogła jednak zaakceptować (poprawki 5, 6, 7, 9, 10, 14, 15, 20, 21, 22, 23 i 25).

b) wspólne stanowisko Rady

Rada była w stanie zaakceptować 8 z 13 poprawek, które w całości lub w części włączono do zmienionego wniosku Komisji, mianowicie poprawkę 1 i 2 (motywy 4 przywołujący konkluzje Rady Europejskiej w Lizbonie), 3 (motywy 5 odnoszący się do zwiększenia stopy zatrudnienia kobiet), 4 (motywy 7: dodanie odniesienia do godzenia życia zawodowego i rodzinnego), 8 (motywy 14 przywołujący art. 31 ust. 2 Karty praw podstawowych), 16 (art. 17 ust. 2 dotyczący czasu odpoczynku wyrównawczego), 17 (art. 17 ust. 5 tiret pierwsze — skorygowanie błędów) i 18 (art. 18 ust. 3 dotyczący czasu odpoczynku wyrównawczego).

Rada zaakceptowała również, z zastrzeżeniem przeformułowania, zasady będące podstawą następujących poprawek:

- poprawki 12 (art. 2b: dodanie przepisu dotyczącego godzenia życia zawodowego i rodzinnego);
- poprawki 13 (skreślenie art. 16b ust. 2 dotyczącego 12-miesięcznego okresu rozliczeniowego);
- poprawki 19 (art. 19: okres rozliczeniowy).

Rada jednak nie uznała za wskazane przyjęcie następujących poprawek:

- poprawki 11 (kumulacja godzin w przypadku wielu umów o pracę) w wersji uwzględnionej w motywie 2 w zmienionym wniosku, ponieważ motyw 3 obecnej dyrektywy przewiduje, że „przepisy dyrektywy Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy stosuje się nadal w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą bez uszczerbku dla bardziej restrykcyjnych i/lub szczegółowych przepisów zawartych poniżej” oraz ponieważ jej art. 1 ust. 4 również przewiduje, że przepisy dyrektywy 89/391/EWG mają w pełni zastosowanie do minimalnych okresów dobowego odpoczynku, odpoczynku tygodniowego oraz corocznego urlopu wypoczynkowego, przerw oraz maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy, a także pewnych aspektów pracy w porze nocnej, pracy w systemie zmianowym oraz harmonogramów pracy;
- poprawki 24 (przepis w sprawie ważności umów zawierających klauzulę „opt-out” podpisanych przed wejściem w życie przedmiotowej dyrektywy, art. 22 ust. 1c): Rada uznała, że włączenie tego przepisu nie jest konieczne, ponieważ został on uwzględniony w zmienionym wniosku Komisji;

— poprawki 25 (przewidującą, że tekst przedmiotowej dyrektywy zostanie przesłany rządowi i parlamentom krajów kandydujących).

Rada nie była w stanie również zaakceptować poprawek 5, 6, 7, 9, 10, 14, 15, 20, 21, 22 i 23 z powodów wspomnianych przez Komisję w jej zmienionym wniosku.

Komisja zaakceptowała wspólne stanowisko uzgodnione przez Radę.

2. Uwagi szczegółowe

Przepisy odnoszące się do czasu dyżuru

Rada uzgodniła definicje „czasu dyżuru” i „nieaktywnej części dyżuru”, tak jak zaproponowała je Komisja w swoim pierwotnym wniosku i potwierdziła w swoim zmienionym wniosku.

Rada zgodziła się również z Komisją co do potrzeby dodania definicji pojęcia „miejsca pracy” w art. 1 ust. 1 pkt 1b wspólnego stanowiska, aby doprecyzować definicję „czasu dyżuru”.

W odniesieniu do nowego art. 2a dotyczącego czasu dyżuru Rada zgodziła się z Komisją co do zasady, że nieaktywna część czasu dyżuru nie powinna być uważana za czas pracy, chyba że prawo krajowe lub — zgodnie z tym prawem lub praktyką krajową — układ zbiorowy lub umowa między partnerami społecznymi stanowią inaczej. Rada podziela zdanie Komisji, że wprowadzenie tej nowej kategorii powinno pomóc w wyjaśnieniu związku między czasem pracy i okresami odpoczynku.

Rada zgodziła się również z podejściem Komisji w odniesieniu do metody obliczania nieaktywnej części dyżuru, przewidując jednocześnie, że może on być nie tylko ustalany drogą układu zbiorowego lub umowy między partnerami społecznymi, ale także drogą ustawodawstwa krajowego po konsultacji z partnerami społecznymi.

Rada uznała ogólną zasadę, zgodnie z którą nieaktywna część czasu dyżuru nie powinna być uwzględniana przy obliczaniu okresów odpoczynku dobowego i tygodniowego. Uznała jednak za wskazane, aby przewidzieć również możliwość wprowadzenia pewnej elastyczności w stosowaniu tego przepisu w układach zbiorowych, umowach między partnerami społecznymi lub w ustawodawstwie krajowym po konsultacji z partnerami społecznymi.

Odpoczynek wyrównawczy

W odniesieniu do art. 17 ust. 2 i art. 18 ust. 3 przedmiotowej dyrektywy Rada może zgodzić się na poprawkę 16 i 18 w przeformułowanym brzmieniu w zmienionym wniosku Komisji.

Ogólna zasada mówi, że pracownicy powinni otrzymywać okresy wyrównawczego odpoczynku w sytuacjach, w których okresy odpoczynku nie mogą być wykorzystane. O długości rozsądnego terminu, w którym pracownikom przysługują równoważne okresy wyrównawczego odpoczynku, decydować powinny państwa członkowskie, uwzględniając potrzebę zadbania o to pracownikom zdrowia i bezpieczeństwa oraz zasadę proporcjonalności.

Godzenie życia zawodowego i rodzinnego

Rada zgadza się z Parlamentem, że należy ułatwić godzenie życia zawodowego i rodzinnego. Kwestia ta pojawia się wyraźnie w motywach 5, 6 i 7, jak również w art. 1 ust. 2 wspólnego stanowiska, który włącza nowy art. 2b.

Rada zgadza się z poprawkami 2 i 3 (dotyczącymi motywów 4 i 5) w przeformułowanym brzmieniu w zmienionym wniosku Komisji.

W odniesieniu do nowego art. 2b Rada przyjęła brzmienie pierwszego akapitu w zmienionym wniosku Komisji, w którym stwierdza się, że „państwa członkowskie zachęcają partnerów społecznych odpowiedzialnego szczebla, bez uszczerbku dla ich autonomii, by zawierali umowy służące lepszemu godzeniu pracy z życiem rodzinnym”.

Pozostałe dwa akapity są inspirowane poprawką 12 i opierają się na zmienionym wniosku Komisji. Drugi akapit zawiera odniesienia do dyrektywy 2002/14/WE ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej i do konsultacji z partnerami społecznymi. W trzecim akapicie przewidziano, że państwa członkowskie powinny zachęcić pracodawców do rozpatrywania wniosków pracowników o zmianę ich wymiaru czasu pracy i harmonogramu pracy z uwzględnieniem potrzeb przedsiębiorstwa oraz z uwzględnieniem potrzeb pracodawców i pracowników w zakresie elastyczności.

Okres rozliczeniowy (art. 19)

Rada podziela pogląd Parlamentu Europejskiego, zgodnie z którym wydłużenie okresu rozliczeniowego powinno iść w parze ze zwiększonym zaangażowaniem pracowników i ich przedstawicieli oraz z wszelkimi niezbędnymi środkami zapobiegawczymi w odniesieniu do zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Stwierdziła jednak, że odniesienie do sekcji II dyrektywy 89/391/WE⁽¹⁾, która wprowadza kilka przepisów w tym zakresie, stanowiłoby odpowiednią gwarancję w tym względzie.

Ramy dla klauzuli „opt-out” (art. 22)

Rada nie była w stanie zaakceptować ani poprawki 20, zgodnie z którą art. 22 dotyczący klauzuli „opt-out” powinien zostać uchylony 36 miesięcy po wejściu w życie przedmiotowej dyrektywy, ani zmienionego wniosku Komisji, w którym przewidziano możliwość przedłużenia tej opcji po trzech latach. Podczas gdy niektóre delegacje opowiadały się za zakończeniem stosowania klauzuli „opt-out” po pewnym czasie, większość z nich sprzeciwiła się takiemu rozwiązaniu, co nie musi jednak koniecznie oznaczać, że wszystkie z nich wykorzystywałyby klauzulę „opt-out” na tym etapie.

W tym kontekście, po przeanalizowaniu różnych możliwych rozwiązań Rada doszła na końcu do wniosku, że jedynym rozwiązaniem do przyjęcia przez kwalifikowaną większość delegacji byłoby dalsze stosowanie klauzuli „opt-out” jednocześnie z wprowadzeniem gwarancji zapobiegających działaniom na szkodę pracownika.

W szczególności art. 1 ust. 7 wspólnego stanowiska odnoszącego się do art. 22a lit. a) dyrektywy przewiduje, że stosowanie klauzuli „opt-out” nie może być łączone z opcją przewidzianą w art. 19 lit. b). Ponadto w motywie 13 stwierdza się, że przed skorzystaniem z klauzuli „opt-out” należy rozważyć, czy najdłuższy okres rozliczeniowy lub inne elastyczne rozwiązania przewidziane w dyrektywie nie dają już, same w sobie, wymaganej elastyczności.

W odniesieniu do warunków mających zastosowanie do klauzuli „opt-out” we wspólnym stanowisku przewidziano, że:

- tydzień pracy w UE powinien pozostać na maksymalnym poziomie 48 godzin, zgodnie z art. 6 obecnej dyrektywy, chyba że państwo członkowskie wprowadzi klauzulę „opt-out” albo drogą układów zbiorowych, albo umów między partnerami społecznymi zawartych na odpowiednim szczeblu, albo w prawie krajowym po konsultacji z partnerami społecznymi na odpowiednim szczeblu, a pracownik decyduje sam o skorzystaniu z klauzuli „opt-out”. Decyzja należy zatem do samego pracownika; nie może on być zmuszony do pracy powyżej limitu 48 godzin;
- skorzystanie z tej opcji podlega ponadto surowym warunkom, których celem jest zadbanie o dobrowolną zgodę pracownika, wprowadzenie prawnego ograniczenia liczby godzin przepracowanych w tygodniu w kontekście klauzuli „opt-out” i nałożenie na pracodawców szczególnych obowiązków polegających na informowaniu właściwych organów na ich żądanie.

W odniesieniu do respektowania dobrowolnej zgody pracownika wspólne stanowisko zakłada, że klauzula „opt-out” jest ważna jedynie wtedy, gdy pracownik udzielił zgody przed wykonaniem takiej pracy i na odnawialny okres nieprzekraczający jednego roku. Pracodawca nie może w żadnym wypadku prześladować pracownika, ponieważ odmawia on wykonania takiej pracy lub wycofuje zgodę na nią z jakiegokolwiek powodu. Ponadto oprócz przypadku umów krótkoterminowych (patrz poniżej) klauzula „opt-out” może być zawarta po pierwszych czterech tygodniach pracy i pracownik nie może być proszony o zawarcie klauzuli „opt-out” po podpisaniu swojej umowy. Poza tym pracownik jest upoważniony w określonych terminach do wycofania swojej zgody na klauzulę „opt-out”.

Wspólne stanowisko wprowadza limity prawne co do liczby godzin, które mogą być przepracowane w tygodniu w ramach klauzuli „opt-out”; obecna dyrektywa nie przewiduje tych limitów. 60 godzin na tydzień — liczonych jako średnia z 3 miesięcy — stanowiłoby zwyczajny limit, chyba że układ zbiorowy lub umowa między partnerami społecznymi stanowią inaczej. Limit ten można zwiększyć do 65 godzin — liczonych jako średnia z 3 miesięcy — gdy nie zawarto układu zbiorowego i gdy nieaktywna część czasu dyżuru uznawana jest za czas pracy.

⁽¹⁾ Dz.U. L 183 z 29.6.1989, str. 1.

Na koniec, wspólne stanowisko określa, że pracodawcy muszą prowadzić dokumentację godzin pracy pracowników pracujących w ramach klauzuli „opt-out”. Wspomniana dokumentacja jest udostępniana właściwym organom, które w trosce o bezpieczeństwo lub zdrowie pracowników mogą zakazać przekraczania maksymalnego tygodniowego wymiaru czasu pracy lub ograniczyć możliwość jego przekraczania. Ponadto pracodawca może być poproszony przez właściwe organy o przekazanie informacji o przypadkach, gdy umowa została zawarta przez pracowników w celu wykonywania pracy w wymiarze przekraczającym 48 godzin w okresie siedmiodniowym, obliczonym jako średnia w odniesieniu do okresu rozliczeniowego określonego w art. 16 lit. b).

Wspólne stanowisko przewiduje szczególne warunki w przypadku umów krótkoterminowych (gdy pracownik jest zatrudniony przez tego samego pracodawcę na okres lub okresy nieprzekraczające łącznie 10 tygodni w okresie 12 miesięcy): zgoda na zastosowanie klauzuli „opt-out” może być wtedy udzielona w czasie pierwszych czterech tygodni stosunku pracy, a limity prawne co do liczby godzin, które mogą być przepracowane w tygodniu w ramach klauzuli „opt-out”, nie miałyby zastosowania. Nie można jednak prosić pracownika o wydanie zgody na pracę w ramach klauzuli „opt-out” w momencie podpisywania umowy o pracę.

Wspólne stanowisko przewiduje dalej, że korzystając z klauzuli „opt-out”, państwo członkowskie może mocą przepisów ustawodawczych, wykonawczych lub administracyjnych zezwolić z przyczyn obiektywnych lub technicznych lub z przyczyn dotyczących organizacji pracy, by okresem rozliczeniowym był okres nieprzekraczający 6 miesięcy. Ten okres rozliczeniowy nie powinien jednak wpływać na trzymiesięczny okres rozliczeniowy mający zastosowanie do obliczenia maksymalnego tygodniowego limitu 60 lub 65 godzin.

Przepisy dotyczące monitorowania, dokonywania ocen i przeglądów

Art. 1 ust. 9 wspólnego stanowiska odnoszący się do nowego art. 24a dyrektywy przewiduje szczególne wymogi dotyczące sprawozdawczości w odniesieniu do wykorzystania klauzuli „opt-out” i innych czynników, które mogą przyczyniać się do długich godzin pracy, jak np. zastosowanie art. 19 lit. b) (12-miesięczny okres rozliczeniowy). Celem tych wymogów jest zezwolenie na ścisłe monitorowanie przez Komisję.

Bardziej szczegółowo, wspólne stanowisko przewiduje, że Komisja:

- nie później niż cztery lata po wejściu w życie dyrektywy, przekaże sprawozdanie, któremu w razie konieczności będą towarzyszyć stosowne wnioski służące skróceniu nadmiernego czasu pracy, w tym także dotyczące korzystania z klauzuli „opt-out” z uwzględnieniem wpływu, jaki może ona mieć na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników, których dotyczyć będzie ta możliwość. Sprawozdanie to oceni Rada;
- może najpóźniej pięć lat po wejściu w życie dyrektywy, uwzględniając wyniki tej oceny, przedłożyć Radzie i Parlamentowi Europejskiemu wniosek dotyczący zmiany przedmiotowej dyrektywy, w tym także klauzuli „opt-out”.

IV. PODSUMOWANIE

Pamiętając o konkretnych postępach osiągniętych równocześnie w pracach nad dyrektywą o pracownikach tymczasowych, Rada uważa, że jej wspólne stanowisko dotyczące dyrektywy w sprawie czasu pracy stanowi wyważone i realistyczne rozwiązanie kwestii objętych wnioskiem Komisji, biorąc pod uwagę znaczne różnice w sytuacji na rynkach pracy państw członkowskich i ich rozbieżne opinie na temat warunków niezbędnych do poradzenia sobie z tymi sytuacjami. Rada oczekuje konstruktywnej dyskusji z Parlamentem Europejskim w celu osiągnięcia ostatecznego porozumienia w sprawie tej ważnej dyrektywy.

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) nr 24/2008

przyjęte przez Radę dnia 15 września 2008 r.

w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/.../WE z dnia ... w sprawie pracy tymczasowej

(2008/C 254 E/04)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 137 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji Komitetu Regionów,

działając zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej ⁽³⁾. Została ona opracowana w szczególności w celu zapewnienia pełnej zgodności z art. 31 Karty, który stanowi, że każdy pracownik ma prawo do warunków pracy zapewniających poszanowanie jego zdrowia bezpieczeństwa i godności oraz do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, do okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.
- (2) Wspólnotowa karta socjalnych praw podstawowych pracowników w pkt 7 stanowi między innymi, że utworzenie rynku wewnętrznego musi prowadzić do poprawy warunków życia i pracy pracowników we Wspólnocie Europejskiej; cel ten zostanie osiągnięty dzięki zharmonizowanej poprawie tych warunków, zwłaszcza w odniesieniu do takich form zatrudnienia, jak: praca na czas określony, praca w niepełnym wymiarze pracy, praca tymczasowa i praca sezonowa.
- (3) W dniu 27 września 1995 r. Komisja przeprowadziła konsultacje z partnerami społecznymi na poziomie Wspólnoty zgodnie z art. 138 ust. 2 Traktatu w sprawie kierunku działania do podjęcia na szczeblu wspólnotowym, w odniesieniu do elastycznych godzin pracy i bezpieczeństwa zatrudnienia pracowników.
- (4) W wyniku tych konsultacji Komisja uznała za wskazane podjęcie działania na szczeblu Wspólnoty i w dniu 9 kwietnia 1996 r. ponownie przeprowadziła konsultacje z partnerami społecznymi zgodnie z art. 138 ust. 2 Traktatu na temat treści przygotowywanego wniosku.
- (5) W preambule ramowego porozumienia w sprawie pracy na czas określony, które zostało zawarte w dniu 18 marca 1999 r., jego sygnatariusze wskazali, że zamierzają rozważyć potrzebę zawarcia podobnego porozumienia w odniesieniu do pracy tymczasowej oraz zdecydowali o wyłączeniu pracowników tymczasowych z zakresu stosowania dyrektywy w sprawie pracy na czas określony.
- (6) Organizacje międzybranżowe o charakterze ogólnym, mianowicie Europejska Unia Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE) ⁽⁴⁾, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) i Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC) we wspólnym piśmie z 29 maja 2000 r. poinformowały Komisję, że mają zamiar zastosować procedurę przewidzianą w art. 139 WE. W kolejnym wspólnym piśmie z 28 lutego 2001 r. zwróciły się do Komisji z prośbą o przedłużenie terminu negocjacji o miesiąc. Komisja przychyliła się do tej prośby i przedłużyła ten termin do dnia 15 marca 2001 r.
- (7) W dniu 21 maja 2001 r. partnerzy społeczni uznali, że prowadzone przez nich negocjacje w sprawie pracy tymczasowej nie doprowadziły do osiągnięcia porozumienia.
- (8) W marcu 2005 roku Rada Europejska uznała, że zasadnicze znaczenie ma odnowienie strategii lizbońskiej oraz ponowne ukierunkowanie priorytetów na wzrost i zatrudnienie. Rada zatwierdziła zintegrowane wytyczne w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005–2008, aby propagować między innymi łączenie elastyczności z bezpieczeństwem zatrudnienia oraz zmniejszyć segmentację rynku pracy, z należytym uwzględnieniem roli partnerów społecznych.
- (9) Zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie agendy społecznej na okres do 2010 r. przyjętym z zadowoleniem przez Radę Europejską obradującą w marcu 2005 roku, która uważała, że agenda ta przyczynia się do osiągania celów strategii lizbońskiej przez wzmacnianie europejskiego modelu społecznego — Rada Europejska uznała, że nowe formy organizacji pracy oraz większa różnorodność umów zawieranych przez pracowników i przedsiębiorstwa, które w lepszy sposób łączyłyby elastyczność z bezpieczeństwem, przyczyniłyby się do zwiększenia możliwości przystosowawczych. Ponadto Rada Europejska obradująca w grudniu 2007 roku zatwierdziła uzgodnione wspólne zasady modelu flexicurity, które stanowią kompromis pomiędzy elastycznością a bezpieczeństwem na rynku pracy oraz pomagają zarówno pracownikom, jak i pracodawcom wykorzystać możliwości stwarzane przez globalizację.

⁽¹⁾ Dz.U. C 61 z 14.3.2003, str. 124.⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2002 r. (Dz.U. C 25 E z 29.1.2004, str. 368), wspólne stanowisko Rady 15 września 2008 r. i decyzja Rady z dnia ... (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).⁽³⁾ Dz.U. C 303 z 14.12.2007, str. 1.⁽⁴⁾ W styczniu 2007 roku UNICE zmieniła nazwę na BUSINESSEUROPE.

- (10) W obrębie Unii Europejskiej występują znaczne różnice w korzystaniu z pracy tymczasowej oraz w sytuacji prawnej, statusie i warunkach pracy pracowników tymczasowych.
- (11) Praca tymczasowa odpowiada nie tylko potrzebom przedsiębiorstw w zakresie elastyczności, lecz także potrzebie godzenia życia zawodowego i prywatnego przez pracowników. Przyczynia się zatem do tworzenia miejsc pracy oraz do udziału większej liczby osób w rynku pracy i ich integracji.
- (12) Niniejsza dyrektywa ustala ramy uregulowań prawnych, które mają chronić pracowników tymczasowych i charakteryzują się brakiem dyskryminacji, przejrzystością i proporcjonalnością, a jednocześnie poszanowaniem różnorodności rynków pracy i stosunków przemysłowych.
- (13) W dyrektywie Rady 91/383/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy ⁽¹⁾ ustanowiono przepisy dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia mające zastosowanie do pracowników tymczasowych.
- (14) Podstawowe warunki pracy i zatrudnienia mające zastosowanie do pracowników tymczasowych powinny odpowiadać co najmniej warunkom, które stosowano by do takich pracowników, gdyby zostali zatrudnieni bezpośrednio przez przedsiębiorstwo użytkownika na tym samym stanowisku.
- (15) Najczęstszą formą stosunku pracy są umowy o pracę na czas nieokreślony. W przypadku pracowników, którzy zawarli z agencją pracy tymczasowej umowę na czas nieokreślony i w związku ze szczególną ochroną, jaką zapewnia ten rodzaj umowy, należy zatem przewidzieć możliwość stosowania odstępstw od zasad obowiązujących w przedsiębiorstwie użytkownika.
- (16) Aby zachować elastyczność w obliczu różnorodności rynków pracy i stosunków przemysłowych, państwa członkowskie mogą zezwolić partnerom społecznym na określanie warunków pracy i zatrudnienia, pod warunkiem że zapewniony zostanie ogólny poziom ochrony pracowników tymczasowych.
- (17) Ponadto w ściśle określonych okolicznościach państwa członkowskie powinny — na podstawie porozumienia zawartego przez partnerów społecznych na szczeblu krajowym — mieć możliwość wprowadzania ograniczonych odstępstw od zasady równego traktowania, o ile zachowany jest odpowiedni poziom ochrony.
- (18) Zwiększaniu minimalnej ochrony pracowników tymczasowych powinna towarzyszyć weryfikacja ograniczeń i zakazów, które mogły zostać nałożone na pracę tymczasową. Stosowanie ich można uzasadnić tylko ogólnym interesem dotyczącym w szczególności ochrony pracowników, wymogów w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz konieczności zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku pracy i zapobiegania nadużyciom.
- (19) Niniejsza dyrektywa pozostaje bez wpływu na autonomię partnerów społecznych oraz na stosunki pomiędzy partiami społecznymi, w tym na prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy zgodnie z prawem i praktyką w poszczególnych państwach, z poszanowaniem nadrzędnych przepisów wspólnotowych.
- (20) Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące ograniczeń lub zakazów dotyczących pracy tymczasowej nie naruszają przepisów ani praktyk państw członkowskich zakazujących zastępowania pracowników uczestniczących w strajku pracownikami tymczasowymi.
- (21) Państwa członkowskie powinny zapewnić procedury administracyjne lub sądowe, które zabezpieczą prawa pracowników tymczasowych, a także zapewnić skuteczne, odstraszające i proporcjonalne kary za naruszenia obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy.
- (22) Niniejszą dyrektywę należy stosować zgodnie z postanowieniami Traktatu dotyczącymi swobody świadczenia usług i swobody zakładania przedsiębiorstw oraz bez uszczerbku dla dyrektywy 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług ⁽²⁾.
- (23) W związku z tym, że cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ustanowienia na poziomie wspólnotowym zharmonizowanych ram prawnych chroniących pracowników tymczasowych nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na skutki działania, możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Wspólnoty poprzez wprowadzenie minimalnych wymogów, które będą stosowane w obrębie całej Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Zakres zastosowania

1. Niniejsza dyrektywa stosuje się do pracowników zatrudnionych przez agencję pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę lub związanych z tą agencją stosunkiem pracy, których skierowano do przedsiębiorstw użytkowników w celu wykonywania tymczasowo pracy pod nadzorem i kierownictwem tych przedsiębiorstw.

2. Niniejsza dyrektywa stosuje się do przedsiębiorstw publicznych i prywatnych będących agencjami pracy tymczasowej lub przedsiębiorstwami użytkownikami prowadzącymi działalność gospodarczą, bez względu na to, czy ich działalność jest nastawiona na zysk.

⁽¹⁾ Dz.U. L 206 z 29.7.1991, str. 19.

⁽²⁾ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, str. 1.

3. Po przeprowadzeniu konsultacji z partnerami społecznymi państwa członkowskie mogą postanowić, że niniejsza dyrektywa nie stosuje się do umów o pracę ani stosunków pracy nawiązywanych w ramach określonego publicznego lub wspieranego ze środków publicznych programu szkolenia zawodowego, programu integracji zawodowej lub programu przekwalifikowania zawodowego.

Artykuł 2

Cel

Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie ochrony pracownikom tymczasowym oraz poprawa jakości pracy tymczasowej poprzez zagwarantowanie, że zasada równego traktowania, o której mowa w art. 5, stosuje się do pracowników zatrudnianych przez agencje pracy tymczasowej oraz poprzez uznanie agencji pracy tymczasowej za pracodawcę; jednocześnie należy mieć na uwadze konieczność utworzenia właściwych uregulowań prawnych w zakresie korzystania z pracy tymczasowej, co powinno skutecznie przyczynić się do tworzenia miejsc pracy i rozwoju elastycznych form zatrudnienia.

Artykuł 3

Definicje

1. Do celów niniejszej dyrektywy:
 - a) „pracownik” oznacza każdą osobę, która w danym państwie członkowskim jest chroniona jako pracownik przez prawo pracy obowiązujące w tym państwie;
 - b) „agencja pracy tymczasowej” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która zgodnie z prawem krajowym zawiera umowy o pracę lub nawiązuje stosunek pracy z pracownikami tymczasowymi w celu skierowania ich do przedsiębiorstw użytkowników, aby tam wykonywali tymczasowo pracę pod nadzorem i kierownictwem tych przedsiębiorstw;
 - c) „pracownik tymczasowy” oznacza pracownika zatrudnionego przez agencję pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę lub związanej z tą agencją stosunkiem pracy w celu skierowania go do wykonywania tymczasowo pracy pod nadzorem i kierownictwem przedsiębiorstwa użytkownika;
 - d) „przedsiębiorstwo użytkownik” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, na rzecz której i pod której nadzorem i kierownictwem pracownik tymczasowy tymczasowo wykonuje pracę;
 - e) „okres skierowania” oznacza okres, na który pracownik tymczasowy zostaje skierowany do przedsiębiorstwa użytkownika w celu wykonywania tymczasowo pracy pod nadzorem i kierownictwem tego przedsiębiorstwa;
 - f) „podstawowe warunki pracy i zatrudnienia” oznaczają warunki pracy i zatrudnienia ustanowione przez przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, układy zbiorowe pracy lub inne wiążące przepisy ogólne obowiązujące w przedsiębiorstwie użytkownika, dotyczące:
 - (i) norm czasu pracy, godzin nadliczbowych, przerw, okresów odpoczynku, pracy w porze nocnej, urlopu oraz świąt;
 - (ii) wynagrodzenia.

2. Niniejsza dyrektywa nie narusza ustawodawstwa krajowego w odniesieniu do definicji wynagrodzenia, umowy o pracę, stosunku pracy ani pracownika.

Państwa członkowskie nie wyłączają z zakresu zastosowania niniejszej dyrektywy pracowników, umów o pracę ani stosunków pracy wyłącznie ze względu na to, że dany przypadek dotyczy pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy, pracowników zatrudnionych na podstawie umowy na czas określony lub osób zatrudnionych na podstawie umowy z agencją pracy tymczasowej lub pozostających z taką agencją w stosunku pracy.

Artykuł 4

Przegląd ograniczeń lub zakazów

1. Zakazy lub ograniczenia dotyczące korzystania z pracy tymczasowej uzasadnione są tylko ze względu na interes ogólny związany w szczególności z ochroną pracowników tymczasowych, wymogami zdrowia i bezpieczeństwa w pracy lub potrzebą zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku pracy i zapobiegania nadużyciom.
2. W terminie do ... (*) państwa członkowskie po konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, układami zbiorowymi pracy i praktykami, przeprowadzają przegląd wszelkich ograniczeń lub zakazów dotyczących korzystania z pracy tymczasowej, mający na celu zweryfikowanie, czy są one uzasadnione ze względów wymienionych w ust. 1.
3. Jeśli takie ograniczenia lub zakazy ustanowione są przez układy zbiorowe pracy, przegląd, o którym mowa w ust. 2, może być przeprowadzony przez partnerów społecznych, którzy wynegocjowali dany układ.
4. Ustępy 1, 2 i 3 nie naruszają krajowych wymogów w zakresie rejestracji, licencjonowania, certyfikacji, gwarancji finansowych ani monitorowania działania agencji pracy tymczasowej.
5. Państwa członkowskie informują Komisję o wynikach przeglądu, o którym mowa w ust. 2 i 3 do dnia ... (*).

ROZDZIAŁ II

Zatrudnienie i warunki pracy

Artykuł 5

Zasada równego traktowania

1. Podstawowe warunki pracy i zatrudnienia pracowników tymczasowych w okresie skierowania do pracy w przedsiębiorstwie użytkownika odpowiadają co najmniej warunkom, jakie miałyby zastosowanie, gdyby zostali oni bezpośrednio zatrudnieni przez to przedsiębiorstwo na tym samym stanowisku.

(*) Trzy lata od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

Do celów stosowania pierwszego akapitu, obowiązujące w przedsiębiorstwie użytkownika przepisy dotyczące:

- a) ochrony kobiet w ciąży i matek karmiących dziecko piersią oraz ochrony dzieci i młodocianych; oraz
- b) jednakowego traktowania mężczyzn i kobiet oraz dotyczące wszelkich działań na rzecz zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;

muszą być zgodne z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, układami zbiorowymi pracy lub innymi przepisami ogólnymi.

2. W odniesieniu do wynagrodzenia, państwa członkowskie po konsultacji z partnerami społecznym mogą przewidzieć wyjątek od zasady ustanowionej w ust. 1, jeśli pracownicy tymczasowi związani z daną agencją pracy tymczasowej stałą umową o pracę otrzymują wynagrodzenie również pomiędzy okresami skierowania.

3. Państwa członkowskie po konsultacji z partnerami społecznymi mogą przyznać im, na odpowiednim szczeblu i na warunkach ustanowionych przez państwa członkowskie, możliwość dalszego stosowania lub zawierania układów zbiorowych pracy, które mogą wprowadzać ustalenia w zakresie warunków pracy i zatrudnienia pracowników tymczasowych różniące się od warunków, o których mowa w ust. 1, z poszanowaniem ogólnej ochrony pracowników tymczasowych.

4. O ile pracownicy tymczasowi objęci są ochroną na odpowiednim poziomie, państwa członkowskie, których prawo nie przewiduje systemu uznawania układów zbiorowych pracy za powszechnie obowiązujące lub w których brak jest przepisów lub praktyk umożliwiających objęcie postanowieniami takich układów wszystkich podobnych do siebie przedsiębiorstw w pewnym sektorze lub na pewnym obszarze geograficznym, mogą — po konsultacji z partnerami społecznymi na szczeblu krajowym oraz na podstawie zawartego przez nich porozumienia — wprowadzić ustalenia dotyczące podstawowych warunków pracy i zatrudnienia, które stanowią odstępstwo od zasady ustanowionej w ust. 1. Ustalenia takie mogą obejmować okres oczekiwania na nabycie prawa do równego traktowania.

Ustalenia, o których mowa w niniejszym ustępie, są zgodne z prawodawstwem wspólnotowym oraz wystarczająco dokładne i dostępne, aby sektory i firmy, których dotyczą, mogły określić i wypełnić swe obowiązki. W szczególności, państwa członkowskie określają w zastosowaniu art. 3 ust. 2, czy podstawowe warunki pracy i zatrudnienia w ust. 1 obejmują również pracownicze systemy zabezpieczenia społecznego, w tym świadczenia emerytalno-rentowe, chorobowe oraz formy finansowej partycypacji pracowniczej. Ustalenia takie nie naruszają porozumień na szczeblu krajowym, regionalnym, lokalnym lub sektorowym, które są co najmniej równie korzystne dla pracowników.

5. Państwa członkowskie zgodnie ze swoimi przepisami lub praktyką podejmują odpowiednie środki, w celu zapobiegania niewłaściwemu stosowaniu niniejszego artykułu, a w szczególności stosowaniu kolejnych skierowań celu obchodzenia przepisów niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie informują Komisję o takich środkach.

Artykuł 6

Dostęp do zatrudnienia, pomieszczeń pracowniczych i kształcenia zawodowego

1. Pracowników tymczasowych informuje się o wszelkich wolnych stanowiskach w przedsiębiorstwie użytkownika, by stworzyć im takie same możliwości znalezienia stałego zatrudnienia, jakie mają inni pracownicy tego przedsiębiorstwa. Informacje takie można przekazywać w formie ogólnego ogłoszenia umieszczonego w odpowiednim miejscu w przedsiębiorstwie, na rzecz którego i pod nadzorem którego wykonują pracę pracownicy tymczasowi.

2. Państwa członkowskie podejmują wszelkie działania niezbędne do tego, by doprowadzić do sytuacji, w której wszelkie klauzule zakazujące nawiązania umowy o pracę lub stosunku pracy pomiędzy przedsiębiorstwem użytkownikiem a pracownikiem tymczasowym po zakończeniu okresu skierowania lub klauzule mające taki skutek będą nieważne lub będą mogły być uznane za nieważne.

Ustęp ten nie narusza przepisów, na mocy których agencje pracy tymczasowej otrzymują rozsądną rekompensatę za usługi świadczone przedsiębiorstwu użytkownikowi w związku z kierowaniem do niego pracowników tymczasowych, ich rekrutacją i szkoleniem.

3. Agencje pracy tymczasowej nie pobierają od pracowników żadnych opłat w zamian za pośrednictwo w rekrutacji w przedsiębiorstwie użytkownika ani za nawiązanie umowy o pracę lub stosunku pracy z przedsiębiorstwem użytkownikiem po zakończeniu okresu skierowania do pracy w tym przedsiębiorstwie.

4. Bez uszczerbku dla przepisów art. 5 ust. 1 pracownicy tymczasowi uzyskują dostęp do udogodnień lub pomieszczeń pracowniczych w tym przedsiębiorstwie użytkownika, w szczególności do stołówki, zorganizowanej opieki nad dziećmi i usług transportowych, na tych samych warunkach co pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przez to przedsiębiorstwo, o ile różnica w traktowaniu nie jest uzasadniona przyczynami obiektywnymi.

5. Państwa członkowskie podejmują stosowne środki lub wspierają dialog pomiędzy partnerami społecznymi zgodnie ze swoimi tradycjami i praktykami w celu:

- a) poprawy dostępu pracowników tymczasowych do szkoleń i opieki nad dziećmi w agencjach pracy tymczasowej, także pomiędzy okresami skierowania, aby zwiększyć ich możliwości rozwoju zawodowego i szanse znalezienia zatrudnienia;
- b) poprawy dostępu pracowników tymczasowych do szkoleń przeznaczonych dla pracowników przedsiębiorstwa użytkownika.

Artykuł 7

Reprezentacja pracowników tymczasowych

1. Pracowników tymczasowych uwzględnia się, na warunkach określonych przez państwa członkowskie, przy obliczaniu progu, powyżej którego w agencji pracy tymczasowej należy utworzyć organy reprezentujące pracowników przewidziane na mocy prawa wspólnotowego i krajowego oraz układów zbiorowych pracy.

2. Państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy stanowiące, że pracowników tymczasowych uwzględnia się, na warunkach określonych przez państwa członkowskie, przy obliczaniu progu, powyżej którego należy w ramach przedsiębiorstwa użytkownika utworzyć organy reprezentujące pracowników przewidziane na mocy prawa wspólnotowego i krajowego oraz układów zbiorowych pracy; są oni w takich przypadkach uwzględniani w taki sam sposób, jak gdyby byli pracownikami zatrudnionymi na ten sam okres bezpośrednio przez przedsiębiorstwo użytkownika.

3. Te państwa członkowskie, które wybiorą opcję przewidzianą w ust. 2, nie mają obowiązku wykonywania przepisów ust. 1.

Artykuł 8

Informowanie przedstawicieli pracowników

Bez uszczerbku dla krajowych i wspólnotowych przepisów dotyczących informowania i przeprowadzania konsultacji, które są bardziej restrykcyjne lub bardziej szczegółowe, a w szczególności dyrektywy 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej⁽¹⁾, przedsiębiorstwo użytkownik musi przekazać odpowiednią informację na temat korzystania z pracy pracowników tymczasowych, gdy przedstawia informację o sytuacji w zatrudnieniu w tym przedsiębiorstwie organom reprezentującym pracowników utworzonym zgodnie z prawem krajowym lub wspólnotowym.

ROZDZIAŁ III

Postanowienia końcowe

Artykuł 9

Wymogi minimalne

1. Niniejsza dyrektywa nie narusza prawa państw członkowskich do stosowania lub wprowadzania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych, które są korzystniejsze dla pracowników, ani do wspierania zawierania pomiędzy partnerami społecznymi układów zbiorowych pracy, które są bardziej korzystne dla pracowników, lub zezwalania na zawieranie takich układów.

2. Wdrażanie niniejszej dyrektywy w żadnych okolicznościach nie stanowi wystarczających podstaw, by uzasadnić obniżenie ogólnego poziomu ochrony pracowników w obszarach objętych zakresem niniejszej dyrektywy. Nie narusza to uprawnień państw członkowskich ani partnerów społecznych do przyjmowania, w związku ze zmianą okoliczności, innych przepisów ustawowych, wykonawczych lub umownych, niż te, które obowiązują w momencie przyjmowania niniejszej dyrektywy, pod warunkiem że każdorazowo spełnione są minimalne wymagania ustanawiane niniejszą dyrektywą.

Artykuł 10

Sankcje

1. Państwa członkowskie przewidują właściwe środki na wypadek niestosowania przepisów niniejszej dyrektywy przez agencję pracy tymczasowej lub przedsiębiorstwo użytkownika. W szczególności zapewniają one istnienie odpowiednich procedur administracyjnych lub sądowych umożliwiających

egzekwowanie obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy.

2. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji stosowanych w przypadku naruszeń przepisów krajowych wdrażających niniejszą dyrektywę i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach najpóźniej w terminie do ... (*). Państwa członkowskie powiadamiają Komisję bez zbędnej zwłoki o kolejnych zmianach tych przepisów. W szczególności zapewniają pracownikom lub ich przedstawicielom odpowiednie środki do egzekwowania obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 11

Wdrożenie

1. Państwa członkowskie nie później niż ... (*) przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy lub zapewniają, że partnerzy społeczni wprowadzają niezbędne przepisy w drodze porozumienia, przy czym państwa członkowskie muszą dokonać wszelkich niezbędnych ustaleń umożliwiających im stałą realizację celów niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie niezwłocznie informują o tym Komisję.

2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania są określane przez państwa członkowskie.

Artykuł 12

Przegląd dokonywany przez Komisję

Nie później niż ... (**) Komisja, po konsultacji z państwami członkowskimi oraz partnerami społecznymi na szczeblu wspólnotowym, dokonuje przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy, aby w odpowiednich przypadkach przedłożyć propozycje niezbędnych zmian.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie w dniu jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 14

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu
Europejskiego

W imieniu
Rady

...

...

Przewodniczący

Przewodniczący

(1) Dz.U. L 80 z 23.3.2002, str. 29.

(*) Trzy lata od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

(**) Pięć lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

W dniu 20 marca 2002 r. Komisja, w kontekście strategii lizbońskiej, przyjęła wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie warunków pracy pracowników tymczasowych w celu lepszego pogodzenia elastyczności rynków pracy i stabilności zatrudnienia oraz stworzenia liczniejszych i lepszych miejsc pracy.

Zgodnie z art. 251 Traktatu Parlament Europejski przedstawił opinię po pierwszym czytaniu w dniu 21 listopada 2002 r.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię w sprawie wniosku Komisji dnia 19 września 2002 r.

W piśmie z dnia 23 maja 2002 r. Komitet Regionów stwierdził, że nie przedłożył opinii w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy.

W dniu 28 listopada 2002 r. — po uwzględnieniu opinii Parlamentu Europejskiego — Komisja przyjęła zmieniony wniosek.

Na posiedzeniu w dniach 9 i 10 czerwca 2008 r. Rada osiągnęła większością kwalifikowaną porozumienie polityczne w sprawie wspólnego stanowiska dotyczącego powyższego wniosku, a także — również większością kwalifikowaną — porozumienie polityczne w sprawie dyrektywy o czasie pracy.

Zgodnie z art. 251 ust. 2 Traktatu WE Rada formalnie przyjęła większością kwalifikowaną wspólne stanowisko w dniu 15 września 2008 r.

II. CEL

Celem projektu dyrektywy jest zapewnienie ochrony pracownikom tymczasowym oraz poprawa jakości warunków pracy pracowników tymczasowych poprzez zagwarantowanie, że w odniesieniu do pracowników tymczasowych stosuje się zasadę równego traktowania oraz poprzez uznanie agencji pracy tymczasowej za pracodawców. Projekt dyrektywy ma również na celu ustanowienie właściwych uregulowań prawnych w zakresie korzystania z pracowników tymczasowych, co w perspektywie powinno skutecznie przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy i rozwoju elastycznych form zatrudnienia.

III. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

1. UWAGI OGÓLNE

Zgodnie z art. 137 ust. 1 Traktatu „Wspólnota wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich” w wielu dziedzinach, w tym w dziedzinie „warunków pracy”.

Art. 137 ust. 2 Traktatu przewiduje, że Rada „może przyjąć, w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z państw członkowskich”.

Wspólne stanowisko Rady pozostaje w zgodzie z celami art. 137 ust. 2 Traktatu w przedmiotowej dziedzinie, gdyż ma na celu zapewnienie ochrony pracowników tymczasowych i poprawę jakości warunków ich pracy. Ponadto wspólne stanowisko uwzględnia również konieczność ustanowienia właściwych uregulowań prawnych w zakresie korzystania z pracy tymczasowej, co w perspektywie powinno skutecznie przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy i rozwoju elastycznych form zatrudnienia.

Wspólne stanowisko uwzględnia cele wytyczone przez Komisję i poparte przez Parlament, zwłaszcza odnośnie do zasady równego traktowania, która powinna obowiązywać od pierwszego dnia pracy. Ogółem wspólne stanowisko zawiera większość zmian wynikłych z pierwszego czytania wniosku Komisji w Parlamencie.

2. STRUKTURA I ELEMENTY KLUCZOWE

2.1. Ogólna struktura i tytuł dyrektywy

Ogólna struktura wspólnego stanowiska jest zgodna z ogólną strukturą zmienionego wniosku Komisji. Jeśli chodzi o tytuł dyrektywy, Rada zgodziła się ze zmienionym wnioskiem Komisji i przyjęła bardziej ogólny tytuł: dyrektywa w sprawie warunków pracy pracowników tymczasowych. Należy zwrócić uwagę, że w kilku przypadkach we wspólnym stanowisku Rady sprecyzowano kluczowe terminy i wyrażenia, zwłaszcza dzięki ujednoczeniu w angielskiej wersji językowej terminów „temporary agency worker” (pracownik tymczasowy) oraz „temporary work agency” (agencja pracy tymczasowej).

2.2. Główne różnice w stosunku do zmienionego wniosku Komisji

W art. 4, który zawiera przegląd ograniczeń i zakazów dotyczących korzystania z pracy tymczasowej, Rada — zachowując w zasadzie treść poprawki 34 zaproponowanej przez Parlament — dodała nowy ustęp 3 dotyczący przeglądu układów wynegocjowanych przez partnerów społecznych. Rada stwierdziła, że aby nie naruszyć autonomii partnerów społecznych, powinni oni sami decydować, czy wynegocjowane przez nich ograniczenia i zakazy są uzasadnione w świetle czynników wyszczególnionych w art. 4 ust. 1. Rada uznała, że utrzymanie wyraźnego odniesienia do zniesienia nieuzasadnionych ograniczeń i zakazów nie jest konieczne.

Mimo że ogółem Rada przyjęła wersję zaproponowaną w zmienionym wniosku Komisji, zmieniła jednak art. 5 ust. 3 i w znacznym stopniu przeredagowała art. 5 ust. 4 i 5. Rada uznała również, że zasada równego traktowania powinna obowiązywać od pierwszego dnia pracy. Wszystkie przypadki, w których sytuacja pracowników tymczasowych stanowi odejście od tej zasady, powinny być uzgodnione przez partnerów społecznych w drodze negocjacji zbiorowych lub partnerskich umów społecznych zawartych na szczeblu krajowym. W świetle zmian wprowadzonych w art. 5 ust. 3 i 5 przewidziane we wniosku Komisji specjalne zwolnienie dotyczące umów krótkoterminowych (na okres sześciu tygodni lub krótszy) uznano za nieodpowiednie i tym samym zbędne.

W art. 5 ust. 3 i 4, podobnie jak w kilku innych przypadkach, wspólne stanowisko pozostaje w zgodzie z poprawkami Parlamentu, które podkreślają znaczenie i rolę partnerów społecznych w negocjacjach układów dotyczących warunków pracy i zatrudnienia. W art. 5 ust. 5 wspólne stanowisko nawiązuje do obaw Parlamentu związanych z zapobieganiem nadużyciom.

W art. 10 wspólne stanowisko Rady zawiera nowy ustęp 1 dotyczący środków, które mają zostać podjęte przez państwa członkowskie, aby zapewnić, że dyrektywa będzie przestrzegana przez agencje pracy tymczasowej i przedsiębiorstwa użytkowników.

Rada uznała, że państwa członkowskie będą potrzebować trzech lat na wprowadzenie dyrektywy w życie, mimo że Komisja zaproponowała na wdrożenie okres dwóch lat (art. 11).

Ponadto część motywów została uaktualniona i zmieniona, aby wyjaśnić zmiany wprowadzone przez Radę do zmienionego wniosku Komisji oraz uwzględnić wydarzenia, które miały miejsce od czasu wydania zmienionej dyrektywy w 2002 roku. Na przykład w motywach 8 i 9 zamieszczono odniesienia do wznowienia strategii lizbońskiej w 2005 roku oraz do wspólnych zasad dotyczących modelu elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (flexicurity), zatwierdzonych przez Radę Europejską w grudniu 2007 roku.

3. ZMIANY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W PIERWSZYM CZYTANIU

3.1. Zmiany wprowadzone przez Parlament Europejski i przyjęte przez Radę

Ogółem do wspólnego stanowiska wprowadzono w całości 26 poprawek (poprawki 1, 15, 19, 20, 23, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 40, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 51, 85 oraz 86), przy czym nawet jeśli ich brzmienie mogło zostać nieznacznie zmienione, istota pozostała taka sama.

Rada przyjęła poprawkę 1 do tytułu, trzy poprawki do motywów (poprawki 15, 19 oraz 20), a także poprawki do następujących artykułów: art. 1 dotyczący zakresu zastosowania (poprawka 23), art. 2 dotyczący celu dyrektywy (26), art. 3 zawierający definicje (27–33 i 85), art. 4 dotyczący przeglądu ograniczeń lub zakazów (34–36), art. 5 dotyczący zasady równego traktowania (40, 42, 43 i 86), art. 6 dotyczący dostępu do zatrudnienia, pomieszczeń pracowniczych i kształcenia zawodowego (46–49) oraz art. 7 dotyczący reprezentacji pracowników tymczasowych (51).

Należy zwrócić uwagę, że niektóre poprawki zostały włączone do innych części tekstu wspólnego stanowiska niż było to pierwotnie zaproponowane przez Parlament. Na przykład część poprawki 32 jest uwzględniona w art. 5 ust. 1, zamiast w art. 3 ust. 1 lit. d). Kolejny przykład to poprawka 36, która zamiast w art. 4 pojawia się w bardziej uogólnionej wersji w motywie 20.

3.2. Zmiany wprowadzone przez Parlament Europejski i częściowo przyjęte przez Radę

Istota poprawki 4 dotyczącej „*nowych uregulowanych form elastyczności*” odzwierciedlona jest w tekście motywu 9; niemniej jednak Rada uznała, że należy uaktualnić tekst motywu i zastąpiła sformułowanie zaproponowane przez Parlament w opinii po pierwszym czytaniu odniesieniem do wspólnych zasad dotyczących modelu elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (flexicurity), zatwierdzonych w 2007 roku.

Uwzględniono również istotę poprawki 6, gdyż motyw 5 określa stosunek przedmiotowej dyrektywy do dyrektywy 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. w sprawie pracy na czas określony. Jeśli chodzi o tę poprawkę, wspólne stanowisko pozostaje w zgodzie ze zmienionym wnioskiem Komisji.

Główne elementy poprawki 12 dotyczącej umów o pracę na czas nieokreślony jako najczęstszej formy stosunku pracy są zawarte w motywie 15.

Wspólne stanowisko uwzględnia również podstawowe cele zawarte w poprawce 18 dotyczącej udzielania partnerom społecznym zezwolenia na negocjacje i określanie podstawowych warunków pracy i zatrudnienia w sytuacjach, kiedy stanowią one odejście od zasady równego traktowania (zob. motywy 16 i 17 oraz art. 5 ust. 3 i 4).

Poprawka 24 została przyjęta częściowo, gdyż warto wyjaśnić, że zgodnie ze zmienionym wnioskiem dyrektywa dotyczy zarówno przedsiębiorstw użytkowników, jak i agencji pracy tymczasowej. Niemniej jednak zezwolenie państwom członkowskim na niestosowanie w stosunku do niektórych przedsiębiorstw zasady równego traktowania (ostatnia część poprawki) nie byłoby właściwe.

Istota poprawki 54 (dotyczącej tworzenia nowych miejsc pracy, uatrakcyjniania pracy tymczasowej i uznania różnych okoliczności krajowych) uwzględniona jest w art. 2 (cel dyrektywy), który zawiera następujący fragment: „jednocześnie należy mieć na uwadze konieczność utworzenia właściwych uregulowań prawnych w zakresie korzystania z pracy tymczasowej, co powinno skutecznie przyczynić się do tworzenia miejsc pracy i rozwoju elastycznych form zatrudnienia”. Wyraźne odniesienia do konieczności uwzględnienia różnych okoliczności krajowych znajdują się w motywach 12, 16, 17 oraz 19.

Poprawka 87 została częściowo przyjęta w art. 5 ust. 1; jej pierwsza część (zasada równego traktowania) była zawarta w zmienionym wniosku Komisji i została uwzględniona przez Radę we wspólnym stanowisku, natomiast druga część stała się zbędna, ponieważ pojęcie „pracownika porównywalnego” zostało usunięte z tekstu (zob. poprawka 28 przyjęta przez Komisję i Radę).

Zgodnie ze zmienionym wnioskiem Komisji w art. 5 ust. 3 przyjęto częściowo poprawkę 92. Uznano jednak, iż należy wyraźnie stwierdzić, że układy z partnerami społecznymi dotyczące ustaleń w zakresie warunków pracy i zatrudnienia stanowiących odejście od zasady równego traktowania powinny być zawierane „z poszanowaniem ogólnej ochrony pracowników tymczasowych”.

3.3. Zmiany wprowadzone przez Parlament Europejski nieprzyjęte przez Radę

Rada uznała, że przyjęcie poprawek 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 (część pierwsza), 13, 16, 21, 22, 25, 44, 45, 52, 53, 71, 84, 88, 91, 93, 94 oraz 95 do wspólnego stanowiska nie jest konieczne z następujących względów:

(i) Motywy

Ponieważ nie było konieczne, aby w motywach znalazły się wyjaśnienia dotyczące niektórych aspektów rozwoju warunków pracy pracowników tymczasowych oraz projektu dyrektywy, Rada przyjęła propozycje zawarte w zmienionym wniosku Komisji i odrzuciła poprawki 3, 5, 7 i 11, jak również pierwszą część poprawki 12.

Zgodnie ze zmienionym wnioskiem Komisji poprawki 8, 9, 10, 13 i 84 nie zostały przyjęte przez Radę. Poprawki te zawierały konkretne przykłady pokazujące, że praca tymczasowa może przynieść zarówno korzyści, jak i szkody pracownikom tymczasowym (kobietom, pracownikom nieposiadającym ciągłości pracy itd.), a także przedsiębiorstwom użytkownikom (w szczególności małym i średnim), oraz że może mieć wpływ na systemy i tradycje w stosunkach między pracodawcami a pracownikami.

Poprawki 16 i 94 stały się zbędne, ponieważ zmieniony wniosek Komisji nie zawierał już dawnego motywu 16 dotyczącego sytuacji, w których dopuszczalne byłoby stosowanie odmiennego traktowania.

Uzasadnienie podane w związku z art. 7 (zob. punkt (v) poniżej) odnosi się również do decyzji o odrzuceniu poprawki 21 dotyczącej informacji, konsultacji i udziału pracowników.

Poprawka 22 dotycząca transgranicznej mobilności pracowników (przyjęta przez Komisję), którą można by uznać za przykład, nie znalazła się we wspólnym stanowisku, ponieważ przedmiotowy tekst nie jest w żaden konkretny sposób ograniczony do mobilności transgranicznej.

Rada zmieniła brzmienie motywu 12, czyniąc go znacznie krótszym. Niemniej jednak niektóre aspekty poprawki 93 (np. apel o jasność przepisów dotyczących praw pracowników tymczasowych oraz uznanie agencji pracy tymczasowej jako pracodawców) zostały uwzględnione w przeformułowanym tekście motywu.

Mimo że Rada — dodając zdanie stwierdzające, że najczęstszą formą stosunku pracy są umowy o pracę na czas nieokreślony — wzmocniła motyw 15 dotyczący pracowników tymczasowych, którzy zawarli z agencją pracy tymczasowej umowę na czas nieokreślony, wspólne stanowisko nie zawiera szczegółowych wyjaśnień zamieszczonych w poprawce 88 precyzujących, co takie umowy na czas nieokreślony powinny oferować pracownikom tymczasowym.

(ii) *Artykuł 1 — Zakres zastosowania*

Zgodnie ze zmienionym wnioskiem Komisji Rada nie przyjęła poprawki 25, która rozszerzyłaby możliwość niestosowania dyrektywy w odniesieniu do umów lub stosunków pracy zawartych w ramach konkretnych programów szkoleniowych, które nie są wspierane ze środków publicznych.

(iii) *Artykuł 4 — Przegląd ograniczeń i zakazów*

W poprawce 91 Parlament wezwał do kompleksowego przeglądu krajowych prawodawstw dotyczących pracowników tymczasowych. Rada — zgadzając się ze zmienionym wnioskiem Komisji — uznała, że wykraczałoby to poza zakres zastosowania dyrektywy.

(iv) *Artykuł 5 — Zasada równego traktowania*

Podobnie jak w zmienionym wniosku, poprawka 39 (dotycząca niedyskryminacji) została uznana za zbędną, ponieważ do tekstu art. 5 ust. 1 włączono elementy poprawki 32.

Mimo że poprawka 44 stała się zbędna, ponieważ art. 5 ust. 5 zmienionego wniosku nie został zawarty we wspólnym stanowisku, należy zauważyć, że jej istota została uwzględniona w ogólnej wymowie tekstu, który nawołuje do poszanowania różnych praktyk narodowych.

Poprawka 45 dotycząca bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz szkoleń w zakresie bezpieczeństwa uznana została za zbędną, ponieważ zastosowanie ma tu odpowiednie prawodawstwo wspólnotowe, w szczególności dyrektywa 91/383/EWG uzupełniająca środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy. Dlatego też Rada — zgodnie ze zmienionym wnioskiem Komisji — odrzuciła tę poprawkę.

(v) *Artykuł 7 — Reprezentacja pracowników tymczasowych*

Poprawka 95 oraz towarzysząca jej poprawka 21 do motywu 21 nie zostały przyjęte, ponieważ wykraczały poza zakres artykułu dotyczącego reprezentacji pracowników tymczasowych.

W tym kontekście należy zauważyć, że art. 8 wspólnego stanowiska zawiera odniesienie do dyrektywy 2002/14/EC ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej.

(vi) *Artykuł 10 — Sankcje*

Rada uważa, że sformułowanie „pracownikom lub ich przedstawicielom” w art. 10 ust. 2 trafnie uwzględnia różne sytuacje na rynkach pracy w państwach członkowskich. Dlatego też sformułowanie to zostaje zachowane we wspólnym stanowisku, a poprawka 52 zostaje odrzucona.

(vii) Artykuł 11 — Wdrożenie

Tekst art. 11 dotyczącego wdrożenia uznano za wystarczająco jasny bez proponowanej poprawki 53 o brzmieniu: „*tam, gdzie jest to stosowne w zgodzie z prawodawstwem i praktyką krajową*”.

Poprawka 71 (dotycząca pięcioletniego okresu niestosowania dyrektywy w niektórych sytuacjach) stała się zbędna, ponieważ w art. 5 wspólne stanowisko uwzględnia zasadę równego traktowania, która powinna obowiązywać od pierwszego dnia pracy, oraz nie zawiera możliwości wykluczenia z zakresu obowiązywania tej zasady zleceń o czasie trwania krótszym niż sześć tygodni. Należy jednak zauważyć, że istota ostatniej części tej poprawki, która dotyczy zapobiegania nadużyciom, została uwzględniona w art. 5 ust. 5 wspólnego stanowiska.

IV. PODSUMOWANIE

Rada uważa, że, jako całość, wspólne stanowisko jest zgodne z podstawowymi celami zmienionego wniosku Komisji. Rada uważa również, że uwzględniła główne cele wytyczone przez Parlament Europejski w poprawkach do pierwotnego wniosku Komisji.

NOTA DO CZYTELNIKA

Instytucje postanowiły zaprzestać umieszczania w swoich tekstach wzmianek o ostatnich zmianach cytowanych aktów.

O ile nie określono inaczej, akty, do których następują odesłania w opublikowanych tekstach, są aktami obecnie obowiązującymi.